<u>અસ્વીકરણ:</u> સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઇ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER:</u> The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

===

અમદાવાદ સ્થિત ગુજરાત હાઈકોર્ટ સમક્ષ
આર/સિવિલ રીવિઝન એપ્લીકેશન નં. ૧૧/૨૦૨૩
[આર/સી.આર.એ./૧૧/૨૦૨૩ માં તા. ૧૫/૧૦/૨૦૨૫ ના હુકમની કાર્યવાહી નોંધ પર]

===

સપ્લેન્ડિડ ઇન્ફ્રાબિલ્ડ એલ.એલ.પી. અને અન્યો

વિરુદ્ધ

મનુબેન નાનુભાઈ ભરવાડ અને અન્યો

===

ઉપસ્થિતિ:
અરજીકર્તા(ઓ) નં. ૧, ૧.૧, ૧.૨ વતી શ્રી ધવલ શાહ (૨૩૫૪)
સામાવાળા(ઓ) નં. ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬ વતી શ્રી ડી.એમ. દેવનાની (૫૮૮૦)
સામાવાળા(ઓ) નં. ૧૦ તરફે પ્રકાશન થકી નોટીસ ઇશ્યુ
સામાવાળા(ઓ) નં. ૮ તરફે નોટીસની બજવણી
સામાવાળા(ઓ) નં. ૧૧, ૧૨, ૧૩.૧, ૧૩.૨, ૯ વતી પ્રત્યક્ષ બજવણી થકી નોટીસની બજવણી
સામાવાળા(ઓ) નં. ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬ વતી પ્રિતેશ એમ. શાહ (૮૪૦૫)
સામાવાળા(ઓ) નં. ૭.૧, ૭.૨, ૭.૩, ૭.૪, ૭.૫, ૭.૬ વતી શ્રીકાર એચ. ભટ્ટ

===

કોરમ: **માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સંજીવ જે. ઠાકર**

તારીખ: ૧૬/૧૦/૨૦૨૫

ઓરલ જજમેન્ટ

હાલની નોટ ફોર સ્પીકિંગ ટુ મિનિટ તારીખ ૧૫.૧૦.૨૦૨૫ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલ હુકમના અનુસંધાને દાખલ કરવામાં આવેલ છે, જે સદર હુકમમાં ફકરા: ૮૦ માં, અજાણતા "આથી, માત્ર તે કારણ સબબ તે ... કરવામાં આવે" તરીકે લખાણ થઈ ગયેલ છે.

નોટ ફોર સ્પીકિંગ ટુ મિનિટની વિગતો જોતા એવું જણાય છે કે, "આથી, માત્ર તે કારણ સબબ તે ... કરવામાં આવે" વાક્ય અજાણતા લખાઈ ગયેલ છે. તેને રદ કરવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે અને ફકરા: ૮૦ ને "૮૦. આ એટલા માટે પણ છે કારણ કે, જો વાદીઓ પેઢી મારફતે હકનો દાવો ન કરે, તો તેઓ દાવો માંડવાનો કોઈ હક મેળવતા નથી." તરીકે વાંચવામાં આવે. નોટ ફોર સ્પીકિંગ ટુ મિનિટ મંજૂર કરવામાં આવે છે અને તે મુજબ તેનો નિકાલ કરવામાં આવે છે. બાકીનો હુકમ યથાવત રહેશે. તે મુજબ નવી રીટ જારી કરવામાં આવે.

(ન્યાયમૂર્તિ સંજીવ જે. ઠાકર)

અમદાવાદ સ્થિત ગુજરાત હાઇકોર્ટ સમક્ષ
આર/સિવિલ રીવિઝન એપ્લીકેશન નં. ૧૧/૨૦૨૩

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સંજીવ જે. ઠાકર

==

અહેવાલ કરવાની મંજૂરી	હા	ના
	હા	–

==

સપ્લેન્ડિડ ઇન્ફ્રાબિલ્ડ એલ.એલ.પી. અને અન્યો

વિરુદ્ધ

મનુબેન નાનુભાઇ ભરવાડ અને અન્યો

==

ઉપસ્થિતિ:
અરજીકર્તા(ઓ) નં. ૧, ૧.૧, ૧.૨ વતી શ્રી ધવલ શાહ (૨૩૫૪)
સામાવાળા(ઓ) નં. ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬ વતી શ્રી ડી.એમ. દેવનાની (૫૮૮૦)
સામાવાળા(ઓ) નં. ૧૦ તરફે પ્રકાશન થકી નોટીસ ઇશ્યુ
સામાવાળા(ઓ) નં. ૮ તરફે નોટીસની બજવણી
સામાવાળા(ઓ) નં. ૧૧, ૧૨, ૧૩.૧, ૧૩.૨, ૯ વતી પ્રત્યક્ષ બજવણી થકી નોટીસની બજવણી
સામાવાળા(ઓ) નં. ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬ વતી પ્રિતેશ એમ. શાહ (૮૪૦૫)
સામાવાળા(ઓ) નં. ૭.૧, ૭.૨, ૭.૩, ૭.૪, ૭.૫, ૭.૬ વતી શ્રીકાર એચ. ભટ્ટ

==

કોરમ: **માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સંજીવ જે. ઠાકર**

તારીખ: ૧૫/૧૦/૨૦૨૫

ઓરલ જજમેન્ટ

વિષય સૂચિ

(૧)	**પ્રસ્તાવના**	
(૨)	પ્રતિવાદી – અરજદારની રજૂઆતો	
(૩)	વાદી – સામાવાળાની રજૂઆતો	
(૪)	વિશ્લેષણ	

(૧)	**પ્રસ્તાવના**	
	અરજનું કારણ	
	ભાગીદારી અધિનિયમની કલમ ૭૨(સી)	
	વાદીઓ દ્વારા વિશિષ્ટ પાલન માટેની સદર અરજ ટકવાપાત્ર નથી	
	આભાસી અરજનું કારણ	
	કાયદા દ્વારા પ્રતિબંધિત	
	વિશિષ્ટ પાલન મેળવવા માટેની મર્યાદા – અનુચ્છેદ ૫૪	
	કલ્પિત જ્ઞાન	
	વાદીના હકનો આધાર અને ભાગીદારી અધિનિયમની કલમ ૬૯	
	બાબતઃ કરારનું અંશતઃ પાલન અને આનુષંગિક દાદ	
(૫)	વાદી દ્વારા ટાંકવામાં આવેલ ચુકાદાઓ	
(૬)	નિષ્કર્ષ	

૧. પ્રસ્તાવના

૧. નિયમ (Rule) તુરંત જ પરત કરવાપાત્ર. સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોએ નિયમની નોટિસની બજવણી જતી કરી છે.

૨. પક્ષકારોની સંમતિથી સદર બાબત આખરી સુનાવણી માટે લેવામાં આવી છે.

૩. હાલની રિવીઝન અરજી ૧૮મી સિટી સિવિલ અને સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા સિવિલ સ્યુટ નં. ૨૨૦/૨૦૨૦ માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૧.૧૦.૨૦૨૨ ના હુકમને પડકારવા માટે દાખલ કરવામાં આવેલ છે, જે દ્વારા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે ધ કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજર, ૧૯૦૮

("સીપીસી") ના ઓર્ડર ૭ રૂલ ૧૧ ની જોગવાઈઓ હેઠળ ફાઇલ કરવામાં આવેલ આંક ૮૦ નીચેની અરજી નામંજૂર કરી હતી.

૪. સરળતા માટે, પક્ષકારોનો ઉલ્લેખ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષની તેમની સ્થિતિ મુજબ કરવામાં આવેલ છે.

૫. હાલની રિવીઝન અરજી તરફ દોરી જતી ટૂંકી હકીકતો નીચે મુજબ છે.

૬. વાદીઓએ સિવિલ સ્યુટ નં. ૨૨૦/૨૦૨૦ સંસ્થિત કરેલ છે, જેમાં દલીલ કરી છે કે તારીખ ૦૪.૦૬.૨૦૦૩ ના ભાગીદારી દસ્તાવેજ હેઠળ, વાદીઓના પિતા અને પ્રતિવાદી નં. ૧/૧ થી ૧/૬ ના પિતાએ તિરૂપતિ કોર્પોરેશનના નામે એક ભાગીદારી પેઢીની રચના કરી હતી. બંને મૂળ ભાગીદારોના અવસાન પર, અને સદર ભાગીદારી દસ્તાવેજની કલમ ૧૨ ની શરતો મુજબ, વાદીઓ અને પ્રતિવાદી નં. ૧/૧ થી ૧/૬ સદર પેઢીના ભાગીદારો બન્યા. વાદીઓએ એવી જાહેરાત માંગતી અરજી દાખલ કરી છે કે, તારીખ ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના કરાર મુજબ, તેઓ સદર મિલકતમાં અવિભાજ્ય હિસ્સો ધરાવે છે અને વધુમાં એવી સૂચના આપવા માટે અરજ કરી છે કે પ્રતિવાદી નં. ૩ અને ૪ એ સદર મિલકતના સંબંધમાં વાદીઓની તરફેણમાં વેચાણ દસ્તાવેજ કરી આપવો. વાદીઓએ પ્રતિવાદી નં. ૪ દ્વારા પ્રતિવાદી નં. ૫ ની તરફેણમાં કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૮.૧૧.૨૦૦૩ ના વેચાણ દસ્તાવેજને, તેમજ પ્રતિવાદી નં. ૧ અને ૨ દ્વારા પ્રતિવાદી નં. ૬ ની તરફેણમાં કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૪.૧૧.૨૦૦૮ ના વેચાણ દસ્તાવેજને પડકારવા માટે પણ દાદ માંગી

છે. સદર મિલકતના સંબંધમાં કાયમી મનાઈ હુકમ માટે પણ અરજ કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, પ્રતિવાદી નં. ૭ અને ૮ ને પક્ષકારો તરીકે જોડવામાં આવ્યા હતા, કારણ કે પ્રતિવાદી નં. ૭ એ તારીખ ૨૬.૦૭.૨૦૧૯ ના રોજ સદર મિલકતનો એક ભાગ ખરીદ્યો હતો, અને પ્રતિવાદી નં. ૮ એ તારીખ ૨૦.૦૨.૨૦૨૧ ના રોજ અન્ય ભાગ ખરીદ્યો હતો. પ્રતિવાદી નં. ૭ એ ત્યારબાદ ધ કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજર ના ઓર્ડર ૭ રૂલ ૧૧(ડી) હેઠળ એવી દલીલ કરતી અરજી દાખલ કરી કે સદર અરજી ટકવાપાત્ર નથી કારણ કે (૧) તે ધ ઈન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટ, ૧૯૩૨ ની કલમ ૬૯ દ્વારા પ્રતિબંધિત છે, (૨) તે મર્યાદા દ્વારા પ્રતિબંધિત છે, અને (૩) વાદીઓ પાસે હાલની અરજી દાખલ કરવા માટે અરજનું કોઈ કારણ નથી. દાવો અને તેની સાથે જોડેલા દસ્તાવેજોને ધ્યાનમાં લેતા, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે, તારીખ ૨૧.૧૦.૨૦૨૨ ના હુકમ દ્વારા, સદર અરજી ફગાવી દીધી હતી. તેનાથી વ્યથિત થઈને, હાલની રિવીઝન અરજી દાખલ કરવામાં આવેલ છે.

૨. પ્રતિવાદી – અરજદારની રજૂઆતો

૭. વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટ શ્રી ધવલ દવેએ રજૂઆત કરી છે કે ધ કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજર ના ઓર્ડર ૭ રૂલ ૧૧ હેઠળની અરજી ત્રણ મુખ્ય કારણો પર આધારિત છે: (૧) સદર અરજી ધ ઈન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટ, ૧૯૩૨ ની કલમ ૬૯ હેઠળ પ્રતિબંધિત છે, (૨) દાવો મર્યાદાના

કાયદા દ્વારા પ્રતિબંધિત છે, અને (૩) વાદીઓ પાસે અરજી સંસ્થિત કરવાનો કોઈ કાયદેસરનો હક કે લોકસ નથી.

૮. પ્રથમ રજૂઆત પર, એટલે કે સદર અરજી ધ ઈન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટ, ૧૯૩૨ ની કલમ ૬૯ દ્વારા પ્રતિબંધિત છે, પ્રતિવાદી માટેના વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટે દાવાના કોઝ ટાઈટલ પર આધાર રાખીને વિગતવાર દલીલો રજૂ કરી છે. એ નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો છે કે વાદીઓએ પોતાનું વર્ણન મૂળ ભાગીદારોમાંના એક, એટલે કે નાનુભાઈ રણછોડભાઈ ભરવાડના કાયદેસરના વારસદારો તરીકે કર્યું છે, જ્યારે પ્રતિવાદી નં. ૧/૧ થી ૧/૬ નું વર્ણન અન્ય ભાગીદાર, એટલે કે મણિભાઈ છગનભાઈ પટેલના કાયદેસરના વારસદારો તરીકે કરવામાં આવ્યું છે.

૯. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સદર ભાગીદારી દસ્તાવેજનું અવલોકન કરતા જણાશે કે તિરૂપતિ કોર્પોરેશન પેઢીમાં માત્ર બે જ ભાગીદારો હતા. હાલની અરજીમાં વાદીઓએ, પોતાને સદર પેઢીના ભાગીદારો તરીકે ગણાવતા, સદર ભાગીદારી દસ્તાવેજમાંથી ઉદ્‌ભવતી દાદ માંગી છે. એવી વિનંતી કરવામાં આવી છે કે, સદર અરજી એવા આધાર પર ચાલે છે કે વાદીઓ, તિરૂપતિ કોર્પોરેશનના ભાગીદારો તરીકે, તારીખ ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના કરારના વિશિષ્ટ પાલન માટે હકદાર છે, જે પ્રતિવાદી નં. ૪ દ્વારા સદર પેઢીની તરફેણમાં કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૦. એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે, ધ ઈન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટ, ૧૯૩૨ ની કલમ ૬૯(૧) ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં લેતા, બિન–

નોંધાયેલ પેઢીના ભાગીદારો તરીકે દાવો માંડતા વાદીઓ પ્રતિવાદી નં. ૧/૧ થી ૧/૬ વિરુદ્ધ હાલની અરજી ચલાવી શકે નહીં, જેઓ પણ તિરૂપતિ કોર્પોરેશનના ભાગીદારો હોવાનો દાવો કરવામાં આવ્યો છે. વાદીઓએ પ્રતિવાદી નં. ૩ અને ૪ વિરુદ્ધ માત્ર તેમની પોતાની તરફેણમાં વેચાણ દસ્તાવેજ કરી આપવા માટે સૂચના માંગી છે, જોકે તેઓ સદર મિલકતમાં કોઈ સ્વતંત્ર કે વ્યક્તિગત હક ધરાવતા નથી. તેમની માંગણી, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે, સંપૂર્ણપણે ભાગીદારી પેઢી દ્વારા કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના કરાર પર આધારિત છે.

૧૧. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે, જોકે વાદીઓએ અન્ય ભાગીદારો, એટલે કે પ્રતિવાદી નં. ૧/૧ થી ૧/૬ વિરુદ્ધ કોઈ વિશિષ્ટ દાદ માંગી નથી, તેમ છતાં માંગવામાં આવેલી દાદની અસર એ છે કે વાદીઓ તિરૂપતિ કોર્પોરેશનના ભાગીદારો તરીકે પોતાની તરફેણમાં સદર કરારના વિશિષ્ટ પાલનની માંગ કરે છે. સદર પેઢી બિન-નોંધાયેલ છે તેવી સ્વીકૃત સ્થિતિને જોતા, વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટના જણાવ્યા અનુસાર, સદર અરજી સીધી રીતે ધ ઈન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટ, ૧૯૩૨ ની કલમ ૬૯(૧) હેઠળ આવે છે, અને તેથી કાયદામાં ટકવાપાત્ર નથી.

૧૨. પ્રતિવાદી માટેના વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટ દ્વારા વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે વાદીઓએ તારીખ ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના કરારમાંથી ઉદ્ભવતા હકો પ્રતિવાદી નં. ૨ થી ૮ વિરુદ્ધ અમલમાં મૂકવાની માંગ કરી છે, જેઓ સ્વીકૃત રીતે તિરૂપતિ કોર્પોરેશન પેઢીના ભાગીદારો નથી અને

સદર વ્યવહાર માટે સંપૂર્ણપણે અજાણ્યા છે. પેઢી બિન–નોંધાયેલ હોવાથી, પેઢી વતી કરારબદ્ધ હકો અમલમાં મૂકવાનો આવો કોઈપણ પ્રયાસ ધ ઈન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટ, ૧૯૩૨ ની કલમ ૬૯ હેઠળ સ્પષ્ટપણે પ્રતિબંધિત છે, અને તેથી અરજી કાયદા દ્વારા પ્રતિબંધિત હોવાથી નકારી કાઢવાને પાત્ર છે.

૧૩. તદુપરાંત, એવી વિનંતી કરવામાં આવી છે કે વાદીઓએ તારીખ ૧૪.૧૧.૨૦૦૮ ના વેચાણ દસ્તાવેજને પડકારતી દાદ માટે પણ અરજ કરી છે. સદર વેચાણ દસ્તાવેજ, જોકે, ભાગીદારી પેઢી દ્વારા જ તેના ભાગીદાર, એટલે કે પ્રતિવાદી નં. ૧/૧ થી ૧/૬ ના પિતા દ્વારા કરવામાં આવ્યો હતો. તેથી, સદર અરજી સારાંશમાં બિન–નોંધાયેલ પેઢી દ્વારા કરવામાં આવેલા વ્યવહારોમાંથી ઉદ્ભવતા કરારબદ્ધ હકોના અમલીકરણની માંગણી કરે છે. ધ ઈન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટ, ૧૯૩૨ ની કલમ ૬૯ માં સમાવિષ્ટ વૈધાનિક પ્રતિબંધને જોતા, આવી અરજી ટકવાપાત્ર નથી અને શરૂઆતમાં જ નિષ્ફળ જવી જોઈએ.

૧૪. પ્રતિવાદી માટેના વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટે ફારુક વિ. સંધ્યા એન્થ્રેપર, (૨૦૧૮) ૧૨ એસ.સી.સી. ૫૮૦ ના કેસમાં આપેલા ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે, ખાસ કરીને ફકરા: ૫ અને ૬ જે નીચે મુજબ છે:

> "૫. પક્ષકારો વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલને સાંભળ્યા પછી, એ સ્પષ્ટ છે કે દાવાએ, સમગ્ર રીતે વાંચતા, ભાગીદારી દસ્તાવેજની કલમ ૨૫(ડી) પર આધાર રાખ્યો છે જે

ખાસ જણાવે છે કે પેઢીનો કોઈ ભાગીદાર અન્ય ભાગીદારોની લેખિત સંમતિ વિના પેઢીની સ્થાવર મિલકત ટ્રાન્સફર કરવા માટે હકદાર રહેશે નહીં. દાવો આગળ જણાવે છે કે સદર અનુસૂચિત મિલકત પેઢીના ભંડોળમાંથી વિકાસ અને વેચાણના હેતુ માટે ખરીદવામાં આવી હતી. ફકરા ૧૧ માં, વાદીઓને જાણવા મળ્યું કે પ્રથમ પ્રતિવાદી દ્વારા વેચાણ દસ્તાવેજ કરવામાં આવ્યો છે. ખાસ જણાવવામાં આવ્યું છે કે વાદીઓએ ક્યારેય તેના માટે સંમતિ આપી ન હતી અને પ્રથમ પ્રતિવાદી પાસે પેઢીની કોઈપણ સ્થાવર મિલકત વેચવાની કોઈ સત્તા નથી."

"૬. દાવાએ, સમગ્ર રીતે વાંચતા, એ બાબતમાં કોઈ શંકા રહેતી નથી કે અરજીનો આધાર તારીખ ૨૯–૧૨–૧૯૯૫ ના ભાગીદારી દસ્તાવેજની કલમ ૨૫(ડી) સાથે વંચાણે લેતા ભાગીદારી અધિનિયમની કલમ ૬૯ છે. દાવાનો ફકરો ૧૮ આ બાબતને આગળ વધારતો નથી કારણ કે એકમાત્ર વાક્ય જેના પર સંભવિત રીતે આધાર રાખી શકાય તેમ હતો, અને જેના પર હાઈકોર્ટે આધાર રાખ્યો હતો, તે એ છે કે વાદીઓ ભાગીદારી પેઢીથી સ્વતંત્ર રીતે પણ અરજી દાખલ કરવા માટે હકદાર છે. અરજીનો આધાર ભાગીદારીની હકીકત હોવાનું જણાયા પછી અને ભાગીદારી દસ્તાવેજની કલમ ૨૫(ડી) પર આધાર રાખ્યા પછી, એ સ્પષ્ટ છે કે ટ્રાયલ કોર્ટે યોગ્ય રીતે શોધી કાઢ્યું હતું કે સદર અધિનિયમની કલમ ૬૯ નો પ્રતિબંધ આ કેસની હકીકતોમાં લાગુ પડતો હતો."

૧૫. પ્રતિવાદી માટેના વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટે શ્રી વેલજી નારાયણ પટેલ વિ. શ્રી જયંતી લાલ પટેલ, એ.આઈ.આર. ૨૦૦૯ કેલ. ૧૬૪ માં અહેવાલ થયેલ ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે, ખાસ કરીને ફકરો ૯, જે આ મુજબ વંચાય છે:

"૯. કલમ ૬૯ ની પેટા–કલમ (૧) ભાગીદાર અથવા ભાગીદાર વતી વ્યક્તિને ભાગીદાર તરીકે પેઢી વિરુદ્ધ કે જે વ્યક્તિ ભાગીદાર હોવાનું મનાય છે તેની વિરુદ્ધ દાવો માંડવા માટે અસમર્થ ઠેરવે છે જ્યાં સુધી પેઢી રજિસ્ટ્રાર ઓફ ફર્મ્સ પાસે નોંધાયેલ ન હોય. પેટા–કલમ (૨) તેવી જ રીતે પેઢીને ત્રીજા પક્ષ વિરુદ્ધ દાવો સંસ્થિત કરવા માટે અસમર્થ ઠેરવે છે જ્યાં સુધી પેઢી નોંધાયેલ ન હોય. પેટા–કલમ (૧) અને પેટા–કલમ (૨) વચ્ચેનું સામાન્ય લક્ષણ એ છે કે આવો દાવો કરારમાંથી ઉદ્ભવતા અથવા અધિનિયમ દ્વારા આપવામાં આવેલા હકના અમલીકરણને સંબંધિત હોવો જોઈએ. જો ભાગીદાર દ્વારા ભાગીદાર અથવા પેઢી વિરુદ્ધનો દાવો કરારમાંથી ઉદ્ભવતા હકના અમલીકરણને સંબંધિત ન હોય તો કોઈ કાયદેસરનો પ્રતિબંધ નથી કારણ કે કલમ ૬૯ ની પેટા–કલમ (૧) અથવા પેટા–કલમ (૨) નો હેતુ એ છે કે આવો દાવો કરારમાંથી ઉદ્ભવતા હકના અમલીકરણ સાથે સંબંધિત હોવો જોઈએ. અરજીના દાવાનું અવલોકન કરતા સ્પષ્ટ જણાય છે કે વાદીએ કરારમાંથી ઉદ્ભવતા તેના હકના અમલીકરણ માટે ભાગીદાર તરીકે અરજી સંસ્થિત કરી છે. દાવાની સમગ્ર વિગતો એવી જાહેરાત માટે છે કે વાદી ભાગીદારી વ્યવસાયના ૫૦ ટકા હિસ્સાનો માલિક છે અને એવી જાહેરાત માટે કે તે મેસર્સ ભગત એન્ડ કંપનીના નામ અને શૈલી હેઠળ સદર વ્યવસાયના ૫૦ ટકાનો આનંદ માણવા માટે હકદાર છે, હિસાબી ચોપડાઓ, હિસાબના પત્રો, બેલેન્સ શીટ અને અન્ય દસ્તાવેજો રજૂ કરવા માટે અને એવી જાહેરાત માટે કે પ્રતિવાદી વ્યવસાયમાં વાદીના નફાનો હિસ્સો વહેંચવા અને ચૂકવવા માટે જવાબદાર છે. વાદી તેની વ્યક્તિગત ક્ષમતામાં દાવો માંડતો નથી. દાવામાં માંગવામાં આવેલી દાદ મુખ્યત્વે તેના હકના અમલીકરણ માટે છે જે ભાગીદારી દસ્તાવેજમાં સમાવિષ્ટ છે જે પક્ષકારો વચ્ચે ૧૫મી

એપ્રિલ, ૨૦૦૦ ના રોજ કરવામાં આવ્યો હતો. આવી પરિસ્થિતિમાં, કલમ ૬૯ ની પેટા-કલમ (૧) ની જોગવાઈ દાવાને અસર કરતી જણાય છે. ઓર્ડર ૭, રૂલ ૧૧(ડી) માં સમાવિષ્ટ છે કે 'જ્યાં દાવામાં કરેલા કથન પરથી જણાય કે દાવો કોઈ કાયદા દ્વારા પ્રતિબંધિત છે'. દાવામાં એવો કેસ નથી કે પેઢી રજિસ્ટ્રાર ઓફ ફર્મ્સ પાસે નોંધાયેલ હતી."

૧૬. પ્રતિવાદીએ સુનકારી તિરુમાલા રાવ વિ. પેન્કી અરુણા કુમારી, ૨૦૨૫ એસ.સી.સી. ઓનલાઈન ૧૨૫ ના કેસમાં આપેલા ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે, ખાસ કરીને ફકરા ૮ અને ૯ જે આ મુજબ વંચાય છે:

"૮. કલમ ૬૯ ની પેટા-કલમ (૧) અને (૨) વાંચતા એ સ્પષ્ટ થાય છે કે તે ફરજિયાત સ્વરૂપ ધારણ કરે છે. કલમ ૬૯(૧) બિન-નોંધાયેલ ભાગીદારી પેઢીના ભાગીદારો વચ્ચે, કરારમાંથી ઉદ્‌ભવતા અથવા અધિનિયમ દ્વારા આપવામાં આવેલા હકના અમલીકરણ માટેના દાવાને પ્રતિબંધિત કરે છે, સિવાય કે ભાગીદારો વચ્ચેનો દાવો ભાગીદારી પેઢીના વિસર્જન અને/અથવા હિસાબ રજૂ કરવાના સ્વરૂપમાં હોય. કલમ ૬૯(૨) બિન-નોંધાયેલ પેઢી દ્વારા કરારમાંથી ઉદ્‌ભવતા હકના અમલીકરણ માટે ત્રીજી વ્યક્તિઓ વિરુદ્ધ અરજી સંસ્થિત કરવા પર પ્રતિબંધ મૂકે છે. પરિણામે, બિન-નોંધાયેલ ભાગીદારી પેઢી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ દાવો અને તેમાંથી ઉદ્‌ભવતી તમામ કાર્યવાહીઓ, જે કલમ ૬૯ ના દાયરામાં આવે છે, તે હકુમત વગરની ગણાશે."

"૯. આ અદાલતે (૧૯૭૭) ૧ એસ.સી.સી. ૩૭૯ માં અહેવાલ થયેલ શેઠ લુનકરણ સેઠિયા અને અન્ય વિ. શ્રી ઇવાન ઇ. જોન અને અન્ય ના કેસમાં સ્પષ્ટપણે ઠરાવ્યું હતું કે કલમ ૬૯ ફરજિયાત સ્વરૂપની છે અને વાદી દ્વારા તેનામાં નિહિત હકના

સંબંધમાં સંસ્થિત કરવામાં આવેલ દાવો, જે હક તેને કરારના આધારે અને ભાગીદારી પેઢીના ભાગીદાર તરીકેની તેની ક્ષમતામાં પ્રાપ્ત થયો હતો, તે જો સદર પેઢી બિન–નોંધાયેલ હોય તો શૂન્ય ગણાશે. સંબંધિત અવલોકનો નીચે મુજબ છે:

> “૨૧. સદર કલમ પર એક નજર નાખતા જ એ જાણવા માટે પૂરતું છે કે તે ફરજિયાત સ્વરૂપની છે અને તેની અસર વાદી દ્વારા તેનામાં નિહિત અથવા કરાર હેઠળ તેણે મેળવેલા હકના સંબંધમાં કરેલા દાવાને શૂન્ય ઠેરવવાની છે, જે કરાર તેણે બિન–નોંધાયેલ પેઢીના ભાગીદાર તરીકે કર્યો હતો, પછી ભલે તે પેઢી અસ્તિત્વમાં હોય કે વિસર્જન પામેલ હોય. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, ભૂતપૂર્વ બિન–નોંધાયેલ ભાગીદારી પેઢીનો ભાગીદાર ભાગીદારી અધિનિયમની કલમ ૬૯ ના દાયરામાં આવતા કરારમાંથી ઉદ્‌ભવતા હકના અમલીકરણ માટે દાવો માંડી શકે નહીં. હાલના કેસમાં, શેઠ સુગનચંદે અસ્પષ્ટ શબ્દોમાં સ્વીકારવું પડ્યું હતું કે પેઢી “સેઠિયા એન્ડ કંપની” ધ ઈન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટ હેઠળ નોંધાયેલ ન હતી. એ પણ નકારી શકાય તેમ નથી કે જે દાવામાંથી અપીલો ઉદ્‌ભવી છે તે વાદી દ્વારા સેઠિયા એન્ડ કંપની, જે એક બિન–નોંધાયેલ પેઢી હતી, તેના ભાગીદાર તરીકે કરવામાં આવેલા કરારના અમલીકરણ માટે હતો. તેમ હોવાથી, સદર દાવો નિઃશંકપણે પેઢીના ફાયદા માટે અને હિતમાં હતો અને પરિણામે પેઢી વતીનો દાવો હતો. એ પણ ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે વાદી દ્વારા ક્યારેય એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું ન હતું, પ્રત્યુત્તરમાં પણ નહીં, કે તે વિસર્જન પામેલી પેઢીની બાકી રકમો વસૂલવા માટે દાવો માંડી રહ્યો છે. આમ, સદર દાવો સ્પષ્ટપણે ભાગીદારી

અધિનિયમની કલમ ૬૯ હેઠળ આવતો હતો અને ટકવાપાત્ર ન હતો."

૧૭. પથિક ઉદયન ભટ્ટ વિ. શક્તિ ઇન્ફોટેક અને અન્ય, ૨૦૨૪ એસ.સી.સી. ઓનલાઇન ગુજ. ૪૨૨૧ માં અહેવાલ થયેલ ચુકાદા પર પણ આધાર રાખવામાં આવ્યો છે, ખાસ કરીને ફકરો ૨૧ જે આ મુજબ વંચાય છે:

> "૨૧. અરજદારના વિદ્વાન વકીલની મદદથી, મેં વાદીઓ- સામાવાળાઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ રેગ્યુલર સિવિલ સ્યુટ નં. ૬૦૦/૨૦૧૬ ના દાવાનું અવલોકન કર્યું છે, જે આ અરજીના એનેક્ષર-બી પર છે, અને સમગ્ર દાવાનું અવલોકન કરતા, હું દાવામાં ક્યાંય પણ એક પણ એવું કથન શોધી શક્યો નથી કે સામાવાળા નં. ૧ એ એક નોંધાયેલ પેઢી છે, અને તેથી, મને અરજદારના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતમાં તથ્ય જણાય છે કે સામાવાળાઓ દ્વારા દાવામાં તેમની પેઢી નોંધાયેલ પેઢી હોવા અંગેના કોઈપણ દાવાના અભાવે, અને તેના સમર્થનમાં તેમના દ્વારા કોઈપણ દસ્તાવેજી પુરાવા રજૂ કરવામાં આવ્યા ન હોવાથી, સામાવાળાઓ દ્વારા સંસ્થિત કરવામાં આવેલ દાવો ધ ઇન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટની કલમ ૬૯ ની જોગવાઈઓ હેઠળ આવે છે, અને જ્યારે દાવો કોઈપણ કાયદા દ્વારા પ્રતિબંધિત હોય, ત્યારે ઓર્ડર ૭, રૂલ ૧૧ ના ક્લોઝ (ડી) મુજબ, તેને શરૂઆતમાં જ ફગાવી દેવો જરૂરી છે."

૧૮. વાદીઓ માટે હાલની અરજી સંસ્થિત કરવા માટે અરજનું કોઈ કારણ ઉદ્‌ભવ્યું નથી તેવી રજૂઆતના સંબંધમાં, પ્રતિવાદી માટેના વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટ દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વાદીઓએ પોતે દાવામાં સ્પષ્ટપણે રજૂઆત કરી છે કે તારીખ ૦૧.૦૪.૧૯૮૨ ના

રોજ ભાગીદારી પેઢી તિરૂપતિ કોર્પોરેશનમાં માત્ર બે જ ભાગીદારો હતા, જેઓ ભાગીદારી મિલકતમાં ૫૦% હિસ્સો ધરાવતા હતા. વાદીઓ તારીખ ૦૪.૦૬.૨૦૦૩ ના ભાગીદારી દસ્તાવેજની કલમ ૧૩ ના આધારે સદર પેઢીના ભાગીદારો બન્યા હોવાનો દાવો કરે છે, જે એવી જોગવાઈ કરે છે કે ભાગીદારના મૃત્યુ પર, તેના કાયદેસરના વારસદારો, જો ઈચ્છતા હોય તો, પેઢીના ભાગીદારો તરીકે સામેલ કરી શકાય છે.

૧૯. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે રેકોર્ડ સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત કરે છે કે, વાદીઓના પિતા, જેઓ બે ભાગીદારોમાંના એક હતા, તેમનું અવસાન તારીખ ૨૩.૧૨.૨૦૧૦ ના રોજ થયું હતું. પરિણામે, એવી વિનંતી કરવામાં આવી છે કે માત્ર બે જ ભાગીદારો હોવાથી, તેમાંથી એકના અવસાન પર, ધ ઈન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટ, ૧૯૩૨ ની કલમ ૪૨(સી) ના અમલ દ્વારા ભાગીદારી પેઢી આપોઆપ વિસર્જન પામી હતી. વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટે રજૂઆત કરી છે કે જો ભાગીદારી દસ્તાવેજમાં કાયદેસરના વારસદારોને ભાગીદારો તરીકે પ્રવેશ આપવાની પરવાનગી આપતી કલમ હોય તો પણ, આવી જોગવાઈ બેમાંથી એક ભાગીદારના મૃત્યુ પર વિસર્જનના વૈધાનિક પરિણામને બદલી શકે નહીં. માત્ર બે ભાગીદારોની બનેલી ભાગીદારી, એકના મૃત્યુ પર, કાયદેસર રીતે અસ્તિત્વ ધરાવતી પેઢી તરીકે ચાલુ રહી શકે નહીં, કે ત્યારબાદ કોઈ ત્રીજા પક્ષને તેમાં દાખલ કરી શકાય નહીં, કારણ કે આવા પ્રવેશને સમર્થન આપવા માટે ભાગીદારીનો કોઈ હયાત કરાર બાકી રહેતો નથી.

૨૦. તે આધારે, એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે વાદીઓ, જેઓ મૃતક ભાગીદારના કાયદેસરના વારસદારો હોવાનો દાવો કરે છે, તેઓ તિરૂપતિ કોર્પોરેશનના ભાગીદારો તરીકે કોઈ હકનો દાવો કરી શકે નહીં, કારણ કે તેમના પિતાના અવસાન પર પેઢી પોતે જ અસ્તિત્વમાં રહેતી બંધ થઈ ગઈ હતી. પરિણામે, વાદીઓ એવા પાયા પર હાલની અરજી સંસ્થિત કરી શક્યા ન હોત કે તેઓ સદર પેઢીના ભાગીદારો છે અથવા પેઢી સતત અસ્તિત્વમાં છે. તેથી ભારપૂર્વક એવી વિનંતી કરવામાં આવી છે કે દાવો વાદીઓની તરફેણમાં અરજનું કોઈ કારણ પ્રગટ કરતો નથી અને સદર દાવો, જે બિન-અસ્તિત્વ ધરાવતી ભાગીદારીના નામે દાવો માંડવાની કાયદેસરની ક્ષમતા ન ધરાવતી વ્યક્તિઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવ્યો છે, તે ધ કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજર ના ઓર્ડર ૭ રૂલ ૧૧ હેઠળ નકારી કાઢવાને પાત્ર છે.

૨૧. પ્રતિવાદી માટેના વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટે વધુમાં દલીલ કરી છે કે દાવો મર્યાદા દ્વારા અત્યંત બાધિત છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વાદીઓ તારીખ ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના કરારના વિશિષ્ટ પાલનની સાથે પ્રતિવાદી નં. ૪ દ્વારા પ્રતિવાદી નં. ૫ ની તરફેણમાં કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૮.૧૧.૨૦૦૩ ના વેચાણ દસ્તાવેજને રદ કરવાની અને પ્રતિવાદી નં. ૧ અને ૨ દ્વારા પ્રતિવાદી નં. ૬ ની તરફેણમાં કરવામાં આવેલ અન્ય તારીખ ૧૪.૧૧.૨૦૦૮ ના વેચાણ દસ્તાવેજને બાજુ પર રાખવાની જાહેરાત માંગે છે. એ નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો છે કે તારીખ

૧૪.૧૧.૨૦૦૮ ના વેચાણ દસ્તાવેજનું અવલોકન કરતા જ સ્પષ્ટ થાય છે કે તે પેઢી તિરૂપતિ કોર્પોરેશનના ભાગીદારો દ્વારા જ કરવામાં આવ્યો હતો. તેથી, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વાદીઓ સદર વ્યવહારથી સંપૂર્ણપણે વાકેફ હતા, અને તેથી, અજ્ઞાનતા અથવા પછીના તબક્કે જાણકારી મળી હોવાની દલીલ ટકી શકે નહીં.

૨૨. પ્રતિવાદી માટેના વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટે એ પણ રજૂઆત કરી છે કે દાવાનું સામાન્ય વાંચન પ્રગટ કરશે કે વાદીઓ વર્ષ ૨૦૦૩ જેટલા જૂના વેચાણ દસ્તાવેજોને પડકારી રહ્યા છે, જ્યારે હાલની અરજી માત્ર વર્ષ ૨૦૨૦ માં સંસ્થિત કરવામાં આવી છે. એ બાબત પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે કે વાદીઓને વાદગ્રસ્ત વ્યવહારોની જાણ ક્યારે થઈ તે અંગે દાવો સંપૂર્ણપણે મૌન છે. રેકોર્ડ વધુમાં સૂચવે છે કે વાદીઓના પિતાનું વર્ષ ૨૦૧૦ માં અવસાન થયું હતું અને તેમણે પોતાના જીવનકાળ દરમ્યાન પણ તા.૧૫/૧૨/૧૯૮૩ વાળા કરારના વિશેષ અનુપાલનની માંગ કરી નહોતી.

૨૩. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વાદીઓએ, મર્યાદાના પ્રતિબંધમાંથી બચવા માટે, તારીખો અથવા ઘટનાઓના કોઈ ચોક્કસ અથવા નક્કર ખુલાસા વિના દાવામાં અસ્પષ્ટ અને સામાન્ય કથનો દાખલ કર્યા છે. એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે આવા અસ્પષ્ટ વિધાનો, કાયદા હેઠળ મર્યાદા વધારવા અથવા બચાવવા માટે અપૂરતા છે. અરજનું કારણ કેવી રીતે અને ક્યારે ઉદ્ભવ્યું, અથવા વાદીઓને કથિત રીતે વાદગ્રસ્ત

વ્યવહારોની જાણ ક્યારે થઈ તે પ્રગટ કરતા વિશિષ્ટ પ્લીડિંગ્સના અભાવે, સદર દાવો મર્યાદાની અંદર હોવાનું માની શકાય નહીં. આથી, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સદર દાવો મર્યાદાના કાયદા દ્વારા પ્રતિબંધિત હોવાથી નકારી કાઢવાને પાત્ર છે.

૨૪. તિરૂપતિ કોર્પોરેશન, સદર પેઢી દ્વારા સંયુક્ત રીતે સિવિલ સ્યુટ નં. ૧૪૩૫ / ૨૦૦૩ સંસ્થિત કરવામાં આવેલ હતો, જેમાં સામાવાળા નં. ૫ ને પણ પક્ષકાર તરીકે જોડવામાં આવ્યા હતા. સદર દાવામાં મનાઈ હુકમની દાદ માંગવામાં આવી હતી પરંતુ તેમાં તારીખ ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના કરારના વિશિષ્ટ પાલન માટેની કોઈ અરજનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો ન હતો. વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટના જણાવ્યા અનુસાર, આ બાબત સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત કરે છે કે છેક વર્ષ ૨૦૦૩ માં પણ પક્ષકારો સદર મિલકતને લગતા વેચાણ દસ્તાવેજોના અમલીકરણ અને વ્યવહારોથી વાકેફ હતા.

૨૫. એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી છે કે વાદીઓનો સમગ્ર કેસ તારીખ ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના કરાર પર આધારિત છે, જે સામાવાળા નં. ૩ અને ભાગીદારી પેઢી વચ્ચે કરવામાં આવ્યો હતો. જોકે, સામાવાળા નં. ૩ પોતે સદર મિલકતના માલિક ન હતા અને તેમણે સદર કરારના વિશિષ્ટ પાલન માટે સ્વતંત્ર રીતે સિવિલ સ્યુટ નં. ૨૨૩૧/૨૦૦૩ સંસ્થિત કર્યો હતો, જે આખરે ડિફોલ્ટના કારણે રદ કરવામાં આવ્યો હતો. તેથી, વિશિષ્ટ પાલન મેળવવા માટે અરજનું કારણ, જો કોઈ હોય તો, ભાગીદારી પેઢીની

તરફેણમાં છેક ૧૫.૧૨.૧૯૮૩ ના રોજ ઉદ્ભવ્યું હતું. હાલનો દાવો લગભગ સાડત્રીસ વર્ષના અતિશય વિલંબ બાદ માત્ર વર્ષ ૨૦૨૦ માં સંસ્થિત કરવામાં આવ્યો હોવાથી, તે સ્પષ્ટપણે મર્યાદા દ્વારા પ્રતિબંધિત છે, અને સદર દાવો માત્ર તે જ કારણોસર નકારી કાઢવાને પાત્ર છે.

૨૬. તે બાબતને ધ્યાનમાં લેતા એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે, દાવામાં માંગવામાં આવેલી મુખ્ય દાદ ધ ઈન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટ, ૧૯૩૨ની કલમ ૬૯ની જોગવાઈ હેઠળ પ્રતિબંધિત હોવાથી અને વેચાણ દસ્તાવેજને પડકારવા બાબતની આનુષંગિક દાદ પણ મર્યાદાના કાયદા દ્વારા પ્રતિબંધિત હોવાથી, તેમજ મૂળ ભાગીદારો એટલે કે વાદીના પિતા અને પ્રતિવાદી નં. ૧/૧ થી ૧/૬ ના પિતાના અવસાનને ધ્યાનમાં લેતા, વાદી માટે દાવો દાખલ કરવા માટે અરજનું કોઈ કારણ ઉદ્ભવ્યું નથી, ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા જે હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો છે તે સકારણ હુકમ નથી અને ધ ઈન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટ, ૧૯૩૨ની કલમ ૬૯ અને મર્યાદા અધિનિયમને ધ્યાનમાં લેતા દાવો કેવી રીતે ટકવાપાત્ર છે તે અંગેની દલીલો પર ટ્રાયલ કોર્ટે વિચારણા કરી નથી અને અરજીમાં જણાવેલી હકીકતોને ધ્યાનમાં લેતા, વાદી પાસે દાવો દાખલ કરવા માટે અરજનું કોઈ કારણ નથી, ટ્રાયલ કોર્ટ સદર અરજી નામંજૂર કરી શકે નહીં અને હાલની સિવિલ રિવીઝન એપ્લિકેશન મંજૂર કરવી જરૂરી છે અને દાવો નકારી કાઢવો જરૂરી છે.

૩. વાદી–સામાવાળાની રજૂઆતો

૨૭. તેનાથી ઉલટું, વાદીઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્ધાન સિનિયર એડવોકેટ શ્રી સંજય મહેતાએ એવી રજૂઆત કરી છે કે ધ કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજરના ઓર્ડર ૭ રૂલ ૧૧ હેઠળની અરજી પર વિચારણા કરતી વખતે, અદાલતે તેની તપાસ માત્ર દાવામાં કરવામાં આવેલા કથનો અને તેની સાથે જોડેલા દસ્તાવેજો પૂરતી જ મર્યાદિત રાખવી જરૂરી છે. માત્ર આવી વિચારણાના આધારે જ અદાલત નક્કી કરી શકે છે કે દાવો કાયદા દ્વારા પ્રતિબંધિત છે કે કેમ.

૨૮. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે, હાલના કેસમાં, એ બાબતે કોઈ વિવાદ નથી કે બંને મૂળ ભાગીદારો એટલે કે વાદીઓના પિતા અને પ્રતિવાદી નં. ૧/૧ થી ૧/૬ ના પિતાનું અવસાન થયું છે, જેના પરિણામે ભાગીદારી પેઢીનું વિસર્જન થયું છે. વાદીઓ, ભાગીદારોમાંના એકના કાયદેસરના વારસદારો હોવાથી, વિસર્જન પામેલી પેઢીની મિલકતના સંબંધમાં દાદ મેળવવા માટે હાલનો દાવો સંસ્થિત કર્યો છે. તેથી, ધ ઇન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટ, ૧૯૩૨ની કલમ ૬૯ હેઠળનો પ્રતિબંધ હાલના કેસમાં લાગુ પડશે નહીં, કારણ કે સદર દાવો અસ્તિત્વ ધરાવતી ભાગીદારીમાંથી ઉદ્ભવતા કરારબદ્ધ હકોના અમલીકરણને સંબંધિત નથી, પરંતુ વિસર્જન પામેલી પેઢીની અસ્કયામતોની વહેંચણી અને વિતરણ સાથે સંબંધિત છે. આથી, હાલની મિલકત ભાગીદારો વચ્ચે વહેંચવી પડશે.

૨૯. શ્રી મહેતાએ વધુમાં મારું ધ્યાન દાવાના ફકરા ૪ તરફ દોર્યું છે, જેમાં વિશિષ્ટ રીતે એવું કથન કરવામાં આવ્યું છે કે તારીખ ૧૫.૧૨.૧૯૮૩ ના કરાર દ્વારા, સામાવાળા નં. ૩ એ વાદી સાથે કરાર કર્યો હતો. એ નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો છે કે સામાવાળા નં. ૪, જેઓ સદર મિલકતના માલિક છે, તેમણે અગાઉ ૧૨.૦૨.૧૯૮૨ ના રોજ સામાવાળા નં. ૩ સાથે કરાર કર્યો હતો. તારીખ ૧૫.૧૨.૧૯૮૩ ના કરારની શરતો અને બોલીઓ પર આધાર રાખીને એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સદર કરારમાં સ્પષ્ટપણે નોંધવામાં આવ્યું છે કે સામાવાળા નં. ૩, સહી કરનાર તરીકે, વાદી અને/અથવા તેમના નિમણૂક પામેલ વ્યક્તિની તરફેણમાં વેચાણ દસ્તાવેજ કરી આપવા માટે બંધાયેલા હતા.

૩૦. વધુમાં, (વાદી અને સામાવાળા નં. ૩ વચ્ચે કરવામાં આવેલા) તારીખ ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના કરાર પર આધાર રાખીને એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વાદી દ્વારા સામાવાળા નં. ૩ ને રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦/- ની વધારાની રકમ ચૂકવવામાં આવી હતી. પરિણામે, તેના અનુસંધાને સદર મિલકતનો કબજો વાદીને સોંપવામાં આવ્યો હતો. આ વિગતોના આધારે એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે સદર મિલકતનો કબજો વાદી પાસે સતત રહ્યો છે, અને તેથી, દાવામાં માંગવામાં આવેલી દાદ અન્ય આનુષંગિક જાહેરાતો ઉપરાંત આવા કાયદેસરના કબજાના રક્ષણ માટે પણ છે.

૩૧. વાદી માટેના વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટે વધુમાં આ અદાલતનું ધ્યાન સિવિલ સ્યુટ નં. ૧૪૩૫ / ૨૦૦૩ તરફ દોર્યું છે, જે પેઢી તિરૂપતિ કોર્પોરેશનના ભાગીદારો દ્વારા કાયમી મનાઈ હુકમની ડિક્રી મેળવવા માટે સંસ્થિત કરવામાં આવ્યો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જોકે સદર દાવો બંને ભાગીદારો દ્વારા સંયુક્ત રીતે દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ હયાત ભાગીદારે ત્યારબાદ તારીખ ૦૩.૦૮.૨૦૧૨ ના રોજ, મૃતક ભાગીદારના કાયદેસરના વારસદારોને પક્ષકાર તરીકે જોડ્યા વિના સદર દાવો પાછો ખેંચી લીધો હતો. વાદીઓએ દલીલ કરી હતી કે તેઓ સદર દાવો દાખલ કરવા વિશે કે ત્યારબાદ તે પાછો ખેંચવા વિશે માહિતગાર ન હતા, અને તેમને આ હકીકતોની જાણ સૌપ્રથમ માત્ર પાછળના તબક્કે થઈ હતી. તેથી એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જે કાર્યવાહીની વાદીઓને જાણકારી ન હતી અથવા જેમાં તેમની ભાગીદારી ન હતી તેના આધારે તેમને દાદ મેળવતા અટકાવી શકાય નહીં.

૩૨. વાદી માટેના વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટે વધુમાં આ અદાલતનું ધ્યાન સિવિલ સ્યુટ નં. ૨૨૩૧/૨૦૦૩ તરફ દોર્યું છે, જે તારીખ ૧૫.૧૨.૧૯૮૩ ના કરારના નિષ્પાદક, સામાવાળા નં. ૩ દ્વારા સંસ્થિત કરવામાં આવ્યો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સદર દાવો મૂળ માલિક, સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા સામાવાળા નં. ૩ ની તરફેણમાં કરવામાં આવેલા કરારના વિશિષ્ટ પાલન માટેનો હતો. જોકે, સદર દાવો ડિફોલ્ટના

કારણે રદ કરવામાં આવ્યો હતો, અને તેને પુનઃસ્થાપિત કરવા માટેની અરજી હાલમાં ન્યાયિક નિર્ણય માટે પડતર છે.

૩૩. વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટે તારીખ ૧૪.૧૧.૨૦૦૮ ના વેચાણ દસ્તાવેજ તરફ પણ ધ્યાન દોર્યું છે, જે પ્રતિવાદી નં. ૧/૧ થી ૧/૬ ના પિતા દ્વારા, તિરૂપતિ કોર્પોરેશનના ભાગીદાર તરીકેની તેમની ક્ષમતામાં, રજનીકાંત બેચરભાઈ પટેલ (હિન્દુ અવિભક્ત કુટુંબ) સાથે સંયુક્ત રીતે ભાગીદારીની મિલકતના સંબંધમાં કરવામાં આવ્યો હતો. એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે, ધ ઇન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટ, ૧૯૩૨ની કલમ ૧૯ ને ધ્યાનમાં લેતા, અન્ય ભાગીદાર(ઓ)ની સંમતિ વિના એક ભાગીદાર દ્વારા આવો વ્યવહાર કાયદેસર રીતે કરી શકાય નહીં. આથી, સદર વેચાણ દસ્તાવેજ કાયદાની દ્રષ્ટિએ અનધિકૃત અને અમાન્ય કૃત્ય હોવાથી તેને પડકારવા માટે હાલનો દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો છે.

૩૪. ઉપરોક્ત ચુકાદાઓ પર આધાર રાખીને અને કરવામાં આવેલી રજૂઆતોને ધ્યાનમાં લેતા, એવી ભારપૂર્વક વિનંતી કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા કોઈ ભૂલ કરવામાં આવી નથી અને હાલની સિવિલ રિવીઝન એપ્લિકેશન નામંજૂર કરવી જરૂરી છે.

૪. વિશ્લેષણ

૩૫. સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટોને સાંભળ્યા પછી અને તેના દસ્તાવેજો સહિત હાલના દાવાની અરજીનું અવલોકન કરતા, રેકોર્ડ પર નીચે મુજબની સ્થિતિ સ્પષ્ટ થાય છે:

(૧) સદર દાવો તિરૂપતિ કોર્પોરેશનના ભાગીદારો દ્વારા સંસ્થિત કરવામાં આવ્યો છે, અને દાવાના ફકરા ૨ માં સ્પષ્ટપણે એવું કથન કરવામાં આવ્યું છે કે વાદીઓ સદર પેઢીના ભાગીદારો છે. સામાવાળા નં. ૧ ને તિરૂપતિ કોર્પોરેશનના ભાગીદાર હોવાની ક્ષમતામાં આ દાવામાં પક્ષકાર તરીકે જોડવામાં આવ્યા છે.

(૨) દાવામાં વધુમાં એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે ભાગીદારી પેઢી તિરૂપતિ કોર્પોરેશનનું વિસર્જન કરવામાં આવ્યું નથી.

(૩) જોકે ૧૯૮૩ નો કરાર ભાગીદારી પેઢી સાથે કરવામાં આવ્યો હતો, તેમ છતાં દાવામાં માંગવામાં આવેલી દાદમાં તારીખ ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના કરારના વિશિષ્ટ પાલન માટેની ડિક્રીનો સમાવેશ થાય છે, જેનો દાવો વિશિષ્ટ રીતે માત્ર વાદીઓની તરફેણમાં કરવામાં આવ્યો છે.

(૪) દાવો પોતે જ એવું નોંધે છે કે તિરૂપતિ કોર્પોરેશનમાં માત્ર બે જ ભાગીદારો હતા, એટલે કે, નાનુભાઈ રણછોડભાઈ ભરવાડ, જેઓ વાદીઓના પૂર્વજ હતા, અને મણિલાલ છગનલાલ પટેલ, જેઓ

સામાવાળા નં. ૧ ના પૂર્વજ હતા, અને તે બંને ભાગીદારોનું ત્યારબાદ અવસાન થયું છે.

(૫) દાવો એ પણ પ્રગટ કરે છે કે સામાવાળા નં. ૧/૧ થી ૧/૬ ને હાલની કાર્યવાહીમાં પેઢીના ભાગીદારો તરીકે જોડવામાં આવ્યા છે, કારણ કે તેઓ મૃતક ભાગીદાર મણિભાઈ છગનભાઈ પટેલના હિતમાં ઉત્તરાધિકારી બન્યા છે.

(૬) વાદીઓએ નાનુભાઈ રણછોડભાઈ ભરવાડના કાયદેસરના વારસદારો તરીકે હાલનો દાવો સંસ્થિત કર્યો છે. જોકે, માંગવામાં આવેલી દાદ તારીખ ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના કરારના વિશિષ્ટ પાલન માટે કાં તો ભાગીદારી પેઢી તિરૂપતિ કોર્પોરેશનની તરફેણમાં અથવા બંને મૃતક ભાગીદારોના કાયદેસરના વારસદારોની તરફેણમાં સંયુક્ત રીતે નથી, પરંતુ માત્ર વાદીઓની તરફેણમાં છે.

(૭) સદર દાવો તારીખ ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના કરારના અમલીકરણને સંબંધિત છે, જે સામાવાળા નં. ૩ દ્વારા વાદીઓની તરફેણમાં કરવામાં આવ્યો હતો. રેકોર્ડ વધુમાં સૂચવે છે કે સામાવાળા નં. ૩ એ અગાઉ સામાવાળા નં. ૪ અને ૫ દ્વારા તેમની તરફેણમાં કરવામાં આવેલા કરારના વિશિષ્ટ પાલન માટે એક અલગ દાવો દાખલ કર્યો હતો, જે રદ કરવામાં આવ્યો હતો (જેના માટેની પુનઃસ્થાપિત કરવાની અરજી પડતર છે).

(૮) એ પણ સ્વીકૃત સ્થિતિ છે કે ભાગીદારી પેઢી તિરૂપતિ કોર્પોરેશન દ્વારા મનાઈ હુકમની દાદ માંગવા માટે એક અલગ સિવિલ સ્યુટ, એટલે કે સિવિલ સ્યુટ નં. ૧૪૩૫/૨૦૦૩ સંસ્થિત કરવામાં આવ્યો હતો. જોકે, તે તબક્કે પણ, ભાગીદારી પેઢી માટે અને તેના વતી તારીખ ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના કરારના વિશિષ્ટ પાલન માટેની કોઈ દાદ માંગવામાં આવી ન હતી અને સદર દાવો ત્યારબાદ તારીખ ૦૩.૦૮.૨૦૧૨ ના રોજ પાછો ખેંચી લેવામાં આવ્યો હતો.

૩૬. વાદી તારીખ ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના રોજ કરવામાં આવેલા કરારના આધારે સદર મિલકત પર પોતાના કબજાના હકનો દાવો કરે છે, અને એવી રજૂઆત કરે છે કે આવો કબજો સદર કરારની શરતો હેઠળ પ્રાપ્ત થયેલ છે અને તેના દ્વારા સુરક્ષિત છે.

વાદનું કારણ

ભાગીદારી અધિનિયમની કલમ ૪૨(સી)

૩૭. સૌ પ્રથમ અને સૌથી અગત્યનું, ધ ઈન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટ, ૧૯૩૨ની કલમ ૪૨(સી) ની જોગવાઈઓ હેઠળ, જો તેનાથી વિપરીત કોઈ વિશિષ્ટ કરાર અસ્તિત્વમાં ન હોય તો, ભાગીદારના મૃત્યુથી ભાગીદારીનું વિસર્જન થાય છે. આ કાયદો એ સિદ્ધાંત પર ચાલે છે કે ભાગીદારી પક્ષકારો વચ્ચેના પરસ્પર વિશ્વાસ, શ્રદ્ધા અને વ્યક્તિગત સંમતિ પર આધારિત છે. પરિણામે, જ્યારે ભાગીદારોમાંના એકનું મૃત્યુ થાય છે, ત્યારે પરસ્પર

એજન્સીનો સંબંધ, જે ભાગીદારીનો સાર છે, તે અસ્તિત્વમાં રહેતો બંધ થાય છે. ભાગીદારના મૃત્યુ પછી ચાલુ રાખવાની પરવાનગી આપતા સ્પષ્ટ કરારના અભાવે, કાયદાના અમલ દ્વારા વિસર્જન આપોઆપ થાય છે.

૩૮. હાલના કેસમાં, ભાગીદારી પેઢી તિરૂપતિ કોર્પોરેશનમાં માત્ર બે જ ભાગીદારો હતા, એટલે કે નાનુભાઈ રણછોડભાઈ ભરવાડ, જેઓ વાદીઓના પૂર્વજ હતા, અને મણિલાલ છગનલાલ પટેલ, જેઓ સામાવાળા નં. ૧ ના પૂર્વજ હતા. કોઈપણ ભાગીદારના મૃત્યુ પર, સદર પેઢી કાયદેસર રીતે અસ્તિત્વમાં ચાલુ રહી શકે નહીં કારણ કે ભાગીદારીના પાયાની રચના માટે ઓછામાં ઓછી બે જીવિત વ્યક્તિઓની જરૂર હોય છે. ભાગીદારી દસ્તાવેજમાં ભાગીદારના મૃત્યુ પર કાયદેસરના વારસદારોને સામેલ કરવાની પરવાનગી આપતી કલમ, જે ભાગીદારીનું વિસર્જન થઈ ગયું છે તેને પુનર્જીવિત કરી શકે નહીં અથવા તેની પુનઃરચના કરી શકે નહીં. આવો પ્રવેશ માત્ર ત્યાં જ થઈ શકે જ્યાં ભાગીદારી અસ્તિત્વમાં ચાલુ હોય.

૩૯. તેથી, કોઈપણ ભાગીદારના મૃત્યુ પર, ધ ઈન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટ, ૧૯૩૨ની કલમ ૪૨(સી) હેઠળ પેઢીનું વિસર્જન થયું હતું. એકવાર વિસર્જન થયા પછી, ભાગીદારી પેઢીનું કોઈ કાયદેસરનું અસ્તિત્વ રહેતું નથી, અને કોઈ ભાગીદાર અથવા કાયદેસરના વારસદાર તે પેઢીના નામે કોઈ કાર્યવાહી કરી શકે નહીં અથવા તેનો બચાવ કરી શકે નહીં.

વાદીઓનો દાવો, તેથી, અસ્તિત્વ ન ધરાવતી સંસ્થા પર આધારિત છે અને કાયદામાં ટકી શકે નહીં.

વાદીઓ દ્વારા વિશિષ્ટ પાલન માટેની સદર અરજ ટકવાપાત્ર નથી

૪૦. ઉપરોક્ત અવિવાદિત હકીકતોને ધ્યાનમાં લેતા, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે હાલની કાર્યવાહીમાં વિવાદ પેઢી તિરૂપતિ કોર્પોરેશનના ભાગીદારો દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા દાવાઓમાંથી ઉદભવે છે, જેમણે સદર પેઢી પાસેથી મેળવેલા હકોના આધારે દાવો દાખલ કર્યો છે. સદર પેઢીનો સામાવાળા નં. ૩ સાથે કરાર/એગ્રીમેન્ટ છે.

૪૧. વાદીઓ વધુમાં તારીખ ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના પુરક કરાર હેઠળ અંશતઃ પાલનના સિદ્ધાંતને આધિન કબજા અને માલિકીનો હક ધરાવતા હોવાનું જણાવે છે, જે કરાર પણ સામાવાળા નં. ૩ દ્વારા કરવામાં આવ્યો હતો. પરિણામે, વાદીઓએ તેમની તરફેણમાં તારીખ ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના કરારના વિશિષ્ટ પાલન માટે અરજ કરેલ છે.

૪૨. રેકોર્ડ પરથી વધુમાં એવું જણાય છે કે વાદીઓએ પેઢી તિરૂપતિ કોર્પોરેશનના ભાગીદારો તરીકેની તેમની ક્ષમતામાં હાલનો દાવો સંસ્થિત કર્યો છે, છતાં માંગવામાં આવેલી દાદ વિશિષ્ટ રીતે માત્ર પોતાની તરફેણમાં તારીખ ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના કરારના વિશિષ્ટ પાલન માટેની છે. જોકે, સદર કરાર ભાગીદારી પેઢી સાથે કરવામાં આવ્યો હતો અને વ્યક્તિગત ભાગીદારો સાથે નહીં. તેથી, જ્યારે વાદીઓ પેઢીનું

પ્રતિનિધિત્વ કરવાનો દાવો કરે છે, ત્યારે માંગવામાં આવેલી દાદ વ્યક્તિગત સ્વરૂપની છે અને પેઢી વતી નથી, જેનાથી જે ક્ષમતામાં દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો છે અને જે પ્રકારની દાદ માંગવામાં આવી છે તે વચ્ચે વિસંગતતા ઊભી થાય છે.

૪૩. આ તબક્કે, ધ સ્પેસિફિક રિલીફ એક્ટ, ૧૯૬૩ ની કલમ ૧૫ નો ઉલ્લેખ કરવો ઉચિત છે:

> ૧૫. કોણ વિશિષ્ટ પાલન મેળવી શકે. — આ પ્રકરણ દ્વારા અન્યથા જોગવાઈ કરવામાં આવી હોય તે સિવાય, કરારનું વિશિષ્ટ પાલન નીચેના દ્વારા મેળવી શકાય છે—
>
> (એ) તેનો કોઈપણ પક્ષકાર;
>
> (બી) તેના કોઈપણ પક્ષકારના હિતના પ્રતિનિધિ અથવા મુખ્ય વ્યક્તિ (principal): શરત એ છે કે જ્યાં તે પક્ષકારની વિદ્વત્તા, કૌશલ્ય, સદ્ધરતા અથવા કોઈપણ વ્યક્તિગત ગુણ એ કરારમાં મહત્વનું તત્વ હોય, અથવા જ્યાં કરાર એવી જોગવાઈ કરતો હોય કે તેના હિતનું હસ્તાંતરણ કરી શકાશે નહીં, ત્યાં તેના હિતના પ્રતિનિધિ અથવા તેની મુખ્ય વ્યક્તિ કરારના વિશિષ્ટ પાલન માટે હકદાર રહેશે નહીં, સિવાય કે તે પક્ષકારે કરારનો પોતાનો ભાગ પહેલેથી જ પૂર્ણ કર્યો હોય, અથવા તેના હિતના પ્રતિનિધિ અથવા તેની મુખ્ય વ્યક્તિ દ્વારા તેનું પાલન અન્ય પક્ષકાર દ્વારા સ્વીકારવામાં આવ્યું હોય;
>
> (સી) જ્યાં કરાર લગ્ન અંગેનું પતાવટપત્ર હોય, અથવા એક જ પરિવારના સભ્યો વચ્ચે શંકાસ્પદ હકોની સમાધાનની સમજૂતી હોય, તો તેના હેઠળ લાભ મેળવવા માટે હકદાર કોઈપણ વ્યક્તિ;

(ડી) જ્યાં આજીવન ભાડૂત (tenant for life) દ્વારા સત્તાના યોગ્ય ઉપયોગમાં કરાર કરવામાં આવ્યો હોય, તો તેના પછીના હકદાર વ્યક્તિ (remainderman);

(ઇ) કબજો ધરાવનાર રિવર્ઝનર (reversioner), જ્યાં કરાર તેના પુરોગામી સાથે કરવામાં આવેલી શરત હોય અને રિવર્ઝનર આવી શરતના લાભ માટે હકદાર હોય;

૪૪. જોકે, રેકોર્ડ પરથી એ અત્યંત સ્પષ્ટ થાય છે કે ભાગીદારી પેઢી તિરૂપતિ કોર્પોરેશન હવે અસ્તિત્વમાં નથી, કારણ કે તેના બે ભાગીદારોના અવસાન પર તેનું વિસર્જન થઈ ગયું છે. આ બાબતે પક્ષકારો વચ્ચે કોઈ વિવાદ નથી. કારણ કે ત્યાં માત્ર બે જ ભાગીદારો હતા, તેથી એકના અવસાનના પરિણામે પેઢીનું આપોઆપ વિસર્જન થયું હતું.

૪૫. તેનું વિસર્જન થઈ ગયું હોવાથી, વાદી માટે કરારના વિશિષ્ટ પાલન માટે અરજનું કોઈ કારણ પ્રગટ થતું નથી. તે પણ, માત્ર વાદીઓ પૂરતું જ. તેથી, સારાંશમાં, તે સદર કરારનું વિશિષ્ટ પાલન પણ નથી. આ એટલા માટે છે કારણ કે, વાદી સાથે કોઈ કરાર નથી, જેના પાલન માટે વાદી અરજ કરી શકે.

૪૬. (૨૦૦૮) એસ.સી.સી. ઓનલાઇન ડેલી ૧૭૮૬ માં અહેવાલ થયેલ રાઉન્ડ ધ ક્લોક સ્ટોર્સ લિ. વિ. અગ્રવાલ એન્ટરટેઈનમેન્ટ પ્રા. લિ. ના કેસમાં, દિલ્હી હાઈકોર્ટે ૧૯૬૩ ના અધિનિયમની કલમ ૧૫ ના અથઘટન પર નીચે મુજબ ઠરાવ્યું હતું:

૭. હાલની અરજીમાં ન્યાયિક નિર્ણય લેવા માટે, તે જરૂરી જોગવાઈઓની તપાસ કરવી આવશ્યક બને છે જે તે નક્કી કરે છે કે વિશિષ્ટ પાલનના દાવામાં કોણ યોગ્ય પક્ષકાર ગણાય. ધ સ્પેસિફિક રિલીફ એક્ટ, ૧૯૬૩ ની કલમ ૧૫ સ્પષ્ટપણે ઠરાવે છે કે માત્ર તે બે વ્યક્તિઓ જેમણે કથિત કરાર/એગ્રીમેન્ટ કરેલ છે, જેના વિશિષ્ટ પાલન માટે અરજ કરવામાં આવી છે, તેઓ જ વિશિષ્ટ પાલનના દાવામાં આવશ્યક અને યોગ્ય પક્ષકારો છે. ધ સ્પેસિફિક રિલીફ એક્ટ, ૧૯૬૩ ની કલમ ૧૫ ના આધારે, કરારનું વિશિષ્ટ પાલન તેના કોઈપણ પક્ષકાર દ્વારા અથવા તેના કોઈપણ પક્ષકારના હિતના પ્રતિનિધિ અથવા મુખ્ય વ્યક્તિ (principal) દ્વારા અથવા કાયદાની કલમ ૧૫ માં જે વ્યક્તિઓનો નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો છે તેમના દ્વારા મેળવી શકાય છે.

૪૭. જોકે, "હિતના પ્રતિનિધિ" શબ્દનું અર્થઘટન માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા અનેક ચુકાદાઓમાં કરવામાં આવ્યું છે અને હાલના વાદીઓ સદર શ્રેણીમાં આવતા નથી [જુઓ: કપિલાબેન અને અન્ય વિ. અશોકકુમાર જયંતિલાલ શેઠ, (૨૦૨૦) ૨૦ એસ.સી.સી. ૬૪૮ ફકરો ૨૪]. વાદીઓ પોતે પણ પેઢીના હિતના પ્રતિનિધિઓ હોવાનું જણાતું નથી. જો તેમ હોત, તો પ્રતિવાદી નં. ૧/૧ થી ૧/૬ પણ સમાન સ્તરે હોત.

૪૮. દાવામાં માંગવામાં આવેલી અન્ય એક વિચિત્ર દાદ માત્ર વાદીઓ પૂરતું જ કરારનું વિશિષ્ટ પાલન મંજૂર કરવાની છે. તેથી પણ, માંગવામાં આવેલી અરજ વાસ્તવમાં કરારના વિશિષ્ટ પાલન માટેની નથી. આ એટલા માટે છે કારણ કે, પક્ષકારો વચ્ચે જે કરાર કરવામાં આવ્યો છે તેનું જ પાલન કરાવવું જરૂરી છે. વાદી સદર કરારનું માત્ર પોતાની તરફેણમાં જ

અમલીકરણ માંગી શકે નહીં. તેથી પણ, હાલનો દાવો અરજનું કોઈ કારણ પ્રગટ કરતો નથી.

૪૯. તેથી, જ્યાં સુધી કરાર જે સ્વરૂપમાં કરવામાં આવ્યો હતો તે જ સ્વરૂપમાં તેની માંગ કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી કરારનું વિશિષ્ટ પાલન કે અમલીકરણ થઈ શકે નહીં. એવી કોઈ રીત નથી કે જેના દ્વારા કરારનું વિશિષ્ટ પાલન માત્ર વાદીઓ પૂરતું જ માંગી શકાય.

૫૦. જો વાદીની દલીલ એવી હોય કે કરારમાં એવી જોગવાઈ હતી કે વેચાણ દસ્તાવેજ પ્રસ્તાવિત ખરીદનાર જે વ્યક્તિનો નિર્દેશ કરે તેની તરફેણમાં કરી શકાય, તો તે દલીલ સ્વીકારી શકાય નહીં કારણ કે, વાદી પોતાની વ્યક્તિગત ક્ષમતામાં પ્રસ્તાવિત ખરીદનાર નથી, પરંતુ સદર પેઢી પ્રસ્તાવિત ખરીદનાર છે.

આભાસી અરજનું કારણ

૫૧. વધુ એક પાસું જે વિચારણાને પાત્ર છે તે વાદીઓનું વર્તન છે, જે સ્પષ્ટપણે 'એપ્રોબેશન અને રિપ્રોબેશન' (એકસાથે હા અને ના કહેવી) પ્રતિબિંબિત કરે છે. એક તરફ, ધ ઈન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટની કલમ ૬૯ હેઠળના વૈધાનિક પ્રતિબંધને દૂર કરવાના હેતુથી, વાદીઓ પેઢી તિરૂપતિ કોર્પોરેશનના અસ્તિત્વનો અસ્વીકાર કરવા માંગે છે, એવી દલીલ કરે છે કે ભાગીદારોના મૃત્યુ પર પેઢીનું વિસર્જન થયું હતું અને હાલનો દાવો તેમની વ્યક્તિગત ક્ષમતામાં દાખલ કરવામાં આવ્યો છે.

બીજી તરફ, અરજનું કારણ પ્રસ્થાપિત કરવા અને તારીખ ૧૫.૧૨.૧૯૮૩ અને ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના કરારો હેઠળ હકોનો દાવો કરવાના હેતુથી, વાદીઓ પોતાને સદર પેઢીના ભાગીદારો તરીકે દર્શાવે છે અને સદર પેઢીની તરફેણમાં કરવામાં આવેલા કરારોના વિશિષ્ટ પાલનની માંગ કરે છે.

૫૨. આવા પરસ્પર વિરોધી બચાવોની કાયદામાં પરવાનગી આપી શકાય નહીં. કોઈ પક્ષકારને એક જ શ્વાસે 'એપ્રોબેટ અને રિપ્રોબેટ' કરવાની પરવાનગી આપી શકાય નહીં, એટલે કે જ્યારે કલમ ૬૯ ના પ્રતિબંધનો સામનો કરવાનો હોય ત્યારે પેઢીના અસ્તિત્વનો ઇનકાર કરવો, છતાં તેના કરારોમાંથી ઉદ્ભવતા કથિત હકોનો દાવો કરતી વખતે તેના અસ્તિત્વને સ્વીકારવું. સુસંગતતા અને ન્યાયીપણાનો સિદ્ધાંત માંગ કરે છે કે દાવેદાર બંને પક્ષે લાભ મેળવવા માટે પરસ્પર વિરોધી વલણ અપનાવી શકે નહીં. એકવાર વાદીઓ પોતે સ્વીકારે કે ભાગીદારી પેઢીનું અસ્તિત્વ સમાપ્ત થઈ ગયું છે, પછી તેઓ તેના નામે અથવા તેના કરારો દ્વારા કરારબદ્ધ હકોનો દાવો એકસાથે કરી શકે નહીં.

૫૩. આ અસંગત અભિગમ સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે સદર દાવો પરસ્પર વિરોધી અને સ્વયં-નિષ્ફળ (self-defeating) પ્લીડિંગ્સ પર આધારિત છે, જે કાયદામાં કોઈ અમલી કરી શકાય તેવો હક ઊભો કરતો નથી. આવી કાનૂની કાર્યવાહી, જે બદલાતા વલણ અને પરસ્પર અસંગત દલીલો પર આધારિત હોય, તે ધ કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજરના ઓર્ડર ૭ રૂલ

૧૧(ડી) ના દાયરામાં આવે છે અને શરૂઆતમાં જ નકારી કાઢવાને પાત્ર છે.

૫૪. દાવાનું સામાન્ય વાંચન કરતા જણાય છે કે તેમાં કોઈ વાસ્તવિક અથવા અસ્તિત્વ ધરાવતું અરજનું કારણ પ્રગટ થતું નથી. વાદીઓએ ૧૫.૧૨.૧૯૮૩ અને ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના રોજ ભાગીદારી પેઢી તિરૂપતિ કોર્પોરેશન દ્વારા કથિત રીતે કરવામાં આવેલા કરારના આધારે હક પ્રસ્થાપિત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. જોકે, ભાગીદારોના મૃત્યુ પર પેઢીનું પોતે જ વિસર્જન થયેલ છે, અને સદર દાવો તેના ઘણા દાયકાઓ પછી દાખલ કરવામાં આવ્યો છે. આવા નષ્ટ થયેલા હકો પર આધારિત દાવો પ્રથમ દ્રષ્ટિએ જ ધ ઇન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટની કલમ ૬૯ તેમજ મર્યાદા અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ પ્રતિબંધિત છે. જો દાવામાં કરવામાં આવેલા કથનોને તેના સર્વોચ્ચ મૂલ્ય પર સ્વીકારવામાં આવે તો પણ, જે અરજનું કારણ રજૂ કરવામાં આવ્યું છે તે આભાસી છે અને કાયદામાં કોઈ અમલવારી કરી શકાય તેવો હક ઊભો કરતું નથી.

૫૫. હાલના કેસમાં, દાવાના કથનો પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે સદર દાવો મર્યાદા દ્વારા અત્યંત બાધિત છે. વાદીઓ અને તેમના પુરોગામીઓ ૧૯૮૩ ના કરારો અને ત્યારબાદ ૨૦૦૩ અને ૨૦૦૮ માં કરવામાં આવેલા વેચાણ દસ્તાવેજો સહિતની તમામ મહત્વની હકીકતોથી વાકેફ હતા. રેકોર્ડ એ પણ દર્શાવે છે કે તત્કાલીન ભાગીદારોએ પોતે ૨૦૦૩ માં સિવિલ સ્યુટ દાખલ કર્યો હતો, પરંતુ તે સમયે વિશિષ્ટ પાલનનો દાવો

કર્યો ન હતો. તેથી, એ સ્પષ્ટ છે કે હાલનો દાવો માત્ર વૈધાનિક પ્રતિબંધને દૂર કરવાના પ્રયાસરૂપે કૃત્રિમ અને અસ્તિત્વ ન ધરાવતું અરજનું કારણ ઊભું કરવા માટે જ તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે. આવું કલ્પિત અથવા આભાસી અરજનું કારણ અદાલતને સદર દાવો ચલાવવાની હકુમત આપી શકે નહીં.

૫૬ ધ કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજરના ઓર્ડર ૭ રૂલ ૧૧(ડી) પાછળનો કાયદાકીય હેતુ ન્યાયિક પ્રક્રિયાના દુરુપયોગને રોકવાનો અને પક્ષકારોને એવા કેસોમાં બિનજરૂરી ટ્રાયલમાંથી બચાવવાનો છે જ્યાં દાવો પ્રથમ દ્રષ્ટિએ જ કાયદા દ્વારા પ્રતિબંધિત હોય. જ્યારે દાવો પોતે જ પ્રગટ કરતો હોય કે સદર માંગણી કાયદેસર રીતે ટકવાપાત્ર નથી, ત્યારે તેને શરૂઆતમાં જ નકારી કાઢવાની અદાલતની ફરજ બની રહે છે. અદાલતોએ પક્ષકારોને સટ્ટાકીય અથવા રંજક (vexatious) મુકદ્દમાબાજીમાં જોડાવાની પરવાનગી આપવી જોઈએ નહીં, જે માત્ર કાર્યવાહીને લંબાવવાનું અને સામાવાળાને હેરાન કરવાનું કામ કરે છે.

૫૭. આ સંદર્ભમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા વારંવાર એ બાબત પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે કે ઓર્ડર ૭ રૂલ ૧૧(ડી) હેઠળની સત્તાનો હેતુ શરૂઆતમાં જ બનાવટી, ક્ષુલ્લક અને રંજક દાવાઓને રદ કરવાનો છે. સ્પષ્ટ કાયદાકીય અવરોધો હોવા છતાં આવા દાવાઓને આગળ વધવા દેવા એ સદર જોગવાઈના મૂળ ઉદ્દેશ્યને નિષ્ફળ બનાવશે અને ન્યાયિક તંત્ર પર બિનજરૂરી ટ્રાયલનો બોજ નાખશે. અદાલત પાસેથી એવી અપેક્ષા

રાખવામાં આવતી નથી કે તે કોઈ પક્ષકારને ન્યાયિક પ્રક્રિયામાં પ્રવેશ મેળવવા માટે પોકળ અથવા આભાસી અરજના કારણ પર આધાર રાખવાની પરવાનગી આપે. તેથી, હાલના કેસમાં, દાવો મર્યાદા દ્વારા અને ભાગીદારી અધિનિયમની કલમ ૬૯ ની જોગવાઈઓ દ્વારા પ્રતિબંધિત હોવાથી, અને કાયદેસર રીતે ટકી શકે તેવું અરજનું કોઈ કારણ પ્રગટ કરતો ન હોવાથી, તેને શરૂઆતમાં જ નકારી કાઢવો જોઈએ.

કાયદા દ્વારા પ્રતિબંધિત

વિશિષ્ટ પાલન મેળવવા માટેની મર્યાદા – અનુચ્છેદ ૫૪

૫૮. માત્ર વાદીઓ પૂરતું જ કરારના વિશિષ્ટ પાલન માટે સામાવાળા વિરુદ્ધ દાવો માંડવા માટે વાદી પાસે અરજનું કોઈ કારણ ન હતું તે હકીકત ઉપરાંત, આવી કાર્યવાહી નીચે મુજબની ગણતરીએ મર્યાદા દ્વારા પણ પ્રતિબંધિત છે.

૫૯. આજની તારીખે, ભાગીદારી પેઢી અસ્તિત્વમાં નથી. આ બાબત બંને પક્ષકારોએ સ્વીકારી છે. આ ભાગીદારી અધિનિયમની કલમ ૪૨(સી) ને ધ્યાનમાં લેતા છે. કાયદાના અમલ દ્વારા, આ ભાગીદારીનું વિસર્જન થયું હતું. એકવાર ભાગીદારીનું વિસર્જન થઈ ગયા પછી, વિસર્જન પામેલી સંસ્થા સદર કરારના કોઈ વિશિષ્ટ પાલન માટે કોઈ પણ રીતે અરજ કરી શકે નહીં.

૬૦. જોકે, ભાગીદારી પેઢીના અસ્તિત્વ દરમિયાન પણ, વાદીઓ અને સામાવાળા નં. ૧ ના પુરોગામીઓ દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ પામેલી તિરૂપતિ કોર્પોરેશન દ્વારા સિવિલ સ્યુટ નં. ૧૪૩૫ / ૨૦૦૩ તરીકે એક દાવો સંસ્થિત કરવામાં આવ્યો હતો. સદર દાવામાં, સામાવાળા નં. ૩ થી ૫ પણ પક્ષકારો હતા, તેમ છતાં કરારના વિશિષ્ટ પાલન માટેની કોઈ દાદ માંગવામાં આવી ન હતી. આ સંજોગો સૂચવે છે કે મૂળ ભાગીદારોની હયાતી દરમિયાન પણ, ભાગીદારી પેઢીએ તારીખ ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના કરારમાંથી ઉદ્ભવતા કોઈ અમલી કરી શકાય તેવા હકનો દાવો કર્યો ન હતો.

૬૧. તેથી, એ સ્પષ્ટ છે કે ઓછામાં ઓછું વર્ષ ૨૦૦૩ માં, ભાગીદારી પેઢી (તેના ભાગીદારો મારફતે) સદર કરાર અને તે હકીકતથી વાકેફ હતી અને તેની જાણકારી ધરાવતી હતી કે સદર કરારનું વિશિષ્ટ પાલન કરવામાં આવ્યું નથી.

૬૨. સરળ સંદર્ભ માટે મર્યાદા અધિનિયમનો અનુચ્છેદ ૫૪ અહીં નીચે મુજબ રજૂ કરવામાં આવ્યો છે:

વિગત	સમયગાળો	સમય કે જ્યાર થી સમયગાળો શરૂ થયો
કરારના ચોક્કસ અનુપાલન સબબ	ત્રણ વર્ષ	તે તારીખ જે પાલન માટે નક્કી કરવામાં આવી હોય, અથવા, જો એવી કોઈ તારીખ નક્કી કરવામાં ન આવી હોય, તો જ્યારે વાદીને જાણ થાય કે પાલનનો ઇનકાર કરવામાં આવ્યો છે.

૬૩. સ્વાભાવિક રીતે જ, જ્યારે સદર પેઢી દ્વારા વર્ષ ૨૦૦૩ માં દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો, ત્યારે તે વાકેફ હતી કે સામાવાળા નં. ૩ દ્વારા તેની તરફેણમાં કોઈ વેચાણ દસ્તાવેજ કરી આપવામાં આવ્યો નથી. તે જાણતા હોવા છતાં અને તે બાબતે જાગૃત હોવા છતાં, તે સમયે સદર પેઢીએ ૧૯૮૩ ના કરારના વિશિષ્ટ પાલન માટે અરજ કરી ન હતી.

૬૪. જોકે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એવું ઠરાવ્યું છે કે મનાઈ હુકમ અને વિશિષ્ટ દાદ માટે દાવો દાખલ કરવા માટેના અરજના કારણો અલગ અને ભિન્ન છે, તેથી ઓર્ડર ૨ રૂલ ૨ વિશિષ્ટ પાલન માટેના પછીના દાવાને પ્રતિબંધિત કરવા માટે લાગુ ન પડી શકે. જોકે, વિશિષ્ટ પાલન માટેનો આવો દાવો દાખલ કરવા માટેની મર્યાદાને કોઈ પણ પક્ષકાર દ્વારા રોકી શકાય નહીં.

૬૫. સદર અગાઉનો દાવો પેઢી દ્વારા માત્ર મનાઈ હુકમ મેળવવાના હેતુથી સંસ્થિત કરવામાં આવ્યો હતો અને આખરે તારીખ ૦૩.૦૮.૨૦૧૨ ના રોજ પાછો ખેંચી લેવામાં આવ્યો હતો. આ બાબત સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત કરે છે કે કરારના અમલીકરણની હકીકત પેઢી તિરૂપતિ કોર્પોરેશનના તત્કાલીન ભાગીદારોની પૂરેપૂરી જાણમાં હતી. આવી જાણકારી હોવા છતાં, મર્યાદા અધિનિયમ, ૧૯૬૩ ના અનુચ્છેદ ૫૪ હેઠળ નિર્ધારિત મર્યાદાના સમયગાળામાં તેઓ દ્વારા વિશિષ્ટ પાલન માટે કોઈ દાવો સંસ્થિત કરવામાં આવ્યો ન હતો.

૬૬. આ હકીકતોને ધ્યાનમાં લેતા, એવું સ્વીકારી શકાય નહીં કે વાદીઓ તારીખ ૧૫.૧૨.૧૯૮૩ અને ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના કરારોના અસ્તિત્વ અથવા તેના અમલીકરણથી, અથવા સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા વેચાણ દસ્તાવેજ કરી આપવાના ઈનકારથી અજાણ હતા. તેથી, વિશિષ્ટ પાલન મેળવવા માટે અરજનું કારણ સ્પષ્ટપણે વર્ષ ૧૯૮૩ માં જ, અને મોડામાં મોડું વર્ષ ૨૦૦૩ માં જ્યારે અગાઉનો દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો ત્યારે ઉદ્ભવ્યું હતું. આથી, બારડોલી શ્રીરંગ એક્ઝિબિટર્સ પ્રાઈવેટ લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) માં પ્રતિપાદિત કરવામાં આવેલ રેશિયો (ratio) વાદીઓને મદદરૂપ થશે નહીં, કારણ કે જાણકારીના અભાવની દલીલ રેકોર્ડ અથવા પેઢીના તત્કાલીન ભાગીદારોના વર્તન દ્વારા સમર્થિત નથી.

કલ્પિત જ્ઞાન

૬૭. હાલના કેસમાં, જો દાવામાં રજૂ કરવામાં આવેલા અલગ-અલગ અરજના કારણો પર વિચાર કરવામાં આવે, તો બે પાસાઓ સ્પષ્ટપણે ઉભરી આવે છે: (૧) વર્ષ ૧૯૮૩ માં કરવામાં આવેલા કરારના વિશિષ્ટ પાલન માટેની દાદ પ્રથમ દ્રષ્ટિએ જ મર્યાદા દ્વારા પ્રતિબંધિત છે. અહીં ઉપર જણાવેલ હકીકતો પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે વાદી હંમેશા વાકેફ હતા કે મૂળ માલિક, સામાવાળા નં. ૪ એ સદર કરાર મુજબ વેચાણ દસ્તાવેજ કરી આપવાનો ઈનકાર કર્યો હતો, જેની જાણકારી ઓછામાં ઓછી વર્ષ ૨૦૦૩ સુધીમાં તો હતી જ, જ્યારે પેઢી તિરૂપતિ કોર્પોરેશનના તત્કાલીન ભાગીદારોએ તે જ મિલકત અંગે સિવિલ સ્યુટ દાખલ કર્યો હતો.

૬૮. તદુપરાંત, અરજનું કારણ વર્ષ ૨૦૦૮ માં સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા સામાવાળા નં. ૫ ની તરફેણમાં, અને સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ દ્વારા સામાવાળા નં. ૬ ની તરફેણમાં કરવામાં આવેલા વેચાણ દસ્તાવેજોને પડકારવાને સંબંધિત છે. હકીકત એ છે કે સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ દ્વારા સામાવાળા નં. ૬ ની તરફેણમાં કરવામાં આવેલ વેચાણ દસ્તાવેજ ભાગીદારી પેઢી તિરૂપતિ કોર્પોરેશનના ભાગીદારો તરીકેની તેમની ક્ષમતામાં કરવામાં આવ્યો હતો, અને તે એક નોંધાયેલ દસ્તાવેજ હોવાથી, તે વાદીઓ માટે કલ્પિત નોટિસ (deemed notice) સમાન છે. તેથી, વાદી મર્યાદા અધિનિયમના અનુચ્છેદ ૫૯ હેઠળ નિર્ધારિત મર્યાદાના સમયગાળા પછી દાવો દાખલ કરી શક્યા ન હોત. વધુમાં, વર્ષ ૨૦૦૩ માં સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા સામાવાળા નં. ૫ ની તરફેણમાં કરવામાં આવેલ વેચાણ દસ્તાવેજ પણ એક નોંધાયેલ દસ્તાવેજ છે, જે કાયદામાં કલ્પિત જ્ઞાન (deemed knowledge) સમાન છે, અને તેથી, વાદી એવું કહી શકે નહીં કે હાલનો દાવો દાખલ કરવા માટે અરજનું કારણ પાછળથી ઉદ્ભવ્યું છે.

૬૯. આ અદાલતે મેસર્સ વ્રજ ડેવલપર્સ વિ. રમેશભાઈ ગોપાલભાઈ પટેલ અને અન્ય, સી.આર.એ. ૨૬ / ૨૦૧૭ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે:

આ સિદ્ધાંત અથવા પ્રસ્તાવનાનું મૂળ એ હકીકતમાં રહેલું જણાય છે કે કોઈ વ્યક્તિ અનિશ્ચિત સમયગાળા પછી તે દરેક બાબત અથવા દરેક દસ્તાવેજને પડકારવા માટે જાગી શકે નહીં જે તે વ્યક્તિ જ્યારે નિદ્રાધીન હતી ત્યારે નિષ્પાદિત કરવામાં આવ્યા હોય. તેથી, આવી પરિસ્થિતિમાં

કેટલાક પ્રશ્નો જે કાયદેસર રીતે ઉદ્ભવી શકે છે તે છે: (૧) શું વાદી વ્યાજબી રીતે વ્યવહાર વિશે જાણી શક્યા હોત? (૨) શું વ્યવહારના નિષ્પાદનની તે હકીકત વાદી દ્વારા યોગ્ય તકેદારી (due diligence) દ્વારા શોધી શકાઈ હોત? (૩) વાદી મિલકત પર કેવા પ્રકારના હકનો દાવો કરે છે? (૪) શું વિલંબિત જાણકારીનો તેમનો દાવો તે હક સાથે સુસંગત છે જે વાદી હોવાનો દાવો કરે છે?, વગેરે.

... 'કલ્પિત જ્ઞાન' (deemed knowledge) ના પાસા પર કાયદાની ઉપરોક્ત સ્થિતિને ધ્યાનમાં લેતા નીચેના સિદ્ધાંતો તારવી શકાય છે:

૧) પ્રથમ દ્રષ્ટિએ, એવી ધારણા છે કે નોંધાયેલ દસ્તાવેજ કાયદેસર રીતે નિષ્પાદિત કરવામાં આવ્યો છે [પ્રેમ સિંહ (ઉપર મુજબ)].

૨) દસ્તાવેજની નોંધણી, (જ્યાં સુધી જાણકારીની ધારણાનું ખંડન ન થાય ત્યાં સુધી) આવી નોંધણી વિશે જનતાને નોટિસ આપે છે [સૂરજ લેમ્પ્સ (ઉપર મુજબ) ફકરો ૧૭].

૩) જ્યારે પણ કોઈ દસ્તાવેજ નોંધાયેલ હોય ત્યારે નોંધણીની તારીખ એ કલ્પિત જ્ઞાનની તારીખ બને છે. અન્ય કિસ્સાઓમાં જ્યાં યોગ્ય તકેદારી દ્વારા હકીકત શોધી શકાય તેમ હોય, ત્યાં વાદીને કલ્પિત જ્ઞાન હોવાનું માનવામાં આવશે [દિલબૂ (ઉપર મુજબ)].

૪) આ તબક્કા પછી, બે પરિણામો આવી શકે છે. (૧) વાદીએ જાણકારી મેળવવાની મહત્વની અને ચોક્કસ તારીખો વગેરે વિશે કાયદેસર રીતે પ્લીડિંગ્સ કર્યા છે અને અરજનું એવું કારણ રજૂ કર્યું છે જે ટ્રાયલ કરવા યોગ્ય છે [દલીબેન, છોટનબેન, વગેરે જેવા કેસો]. (૨) વાદીએ અસ્પષ્ટ કથનો કર્યા છે, આભાસી અરજનું કારણ રજૂ કર્યું છે, એટલું જ નહીં એવા કથનો કર્યા છે જે સીધી રીતે દર્શાવે છે કે વાદી દ્વારા જણાવવામાં આવેલી જાણકારીની તારીખ એ ચતુરાઈભર્યા ડ્રાફ્ટિંગ દ્વારા કરવામાં આવેલી ખોટી રજૂઆત છે.

૫) તેથી, આ તબક્કે, ઓર્ડર ૭ રૂલ ૧૧ હેઠળ, રજૂ કરાયેલા અરજના કારણની તપાસ અને ચકાસણી કરવી મહત્વપૂર્ણ છે. જો અરજનું કારણ આભાસી, રંજક અથવા ક્ષુલ્લક હોય અને તે સંપૂર્ણપણે બનાવટી જણાતું હોય.

૭૦. હાલના કેસમાં, વાદીઓનો એવો બચાવ કે તેઓ વેચાણ દસ્તાવેજોના નિષ્પાદનથી અજાણ હતા તે સ્વીકારી શકાય નહીં. વર્ષ ૨૦૦૩ માં સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા સામાવાળા નં. ૫ ની તરફેણમાં કરવામાં આવેલ વેચાણ દસ્તાવેજ અને ત્યારબાદ વર્ષ ૨૦૦૮ માં સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ દ્વારા સામાવાળા નં. ૬ ની તરફેણમાં કરવામાં આવેલ વેચાણ દસ્તાવેજ બંને નોંધાયેલ દસ્તાવેજો છે, જે જાહેર રેકોર્ડનો ભાગ છે. પ્રસ્થાપિત કાયદા હેઠળ, દસ્તાવેજની નોંધણી એ મિલકતમાં કોઈ પણ હિતનો દાવો કરતી તમામ વ્યક્તિઓ માટે કલ્પિત નોટિસ (deemed notice) સમાન છે. વાદીઓ, તિરૂપતિ કોર્પોરેશનના મૂળ ભાગીદારોના ઉત્તરાધિકારી હોવાથી, પેઢીની અસ્કયામતોનો ભાગ એવી મિલકતને અસર કરતા વ્યવહારોથી વાકેફ હોવા બંધાયેલા હતા. રેકોર્ડ વધુમાં દર્શાવે છે કે વર્ષ ૨૦૦૩ માં પણ, તત્કાલીન ભાગીદારો દ્વારા તે જ મિલકત અંગે સિવિલ સ્યુટ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો, જે તેનાથી વ્યવહારો અંગેની તેમની જાણકારીની પુષ્ટિ કરે છે. આથી, વાદીઓ હવે અજ્ઞાનતાનો દાવો કરી શકે નહીં અથવા દાયકાઓ પછી તેમના હકને પુનર્જીવિત કરવા માટે પ્રયાસ કરી શકે નહીં. નોંધાયેલ દસ્તાવેજોનું કલ્પિત જ્ઞાન (deemed

knowledge) મર્યાદા અધિનિયમના અનુચ્છેદ ૫૪ અને ૫૯ હેઠળ હાલના દાવાને સીધી રીતે પ્રતિબંધિત કરે છે.

વાદીના હકનો આધાર અને ભાગીદારી અધિનિયમની કલમ ૬૯

૭૧. વિચારણા હેઠળનું અન્ય એક સુસંગત પાસું એ છે કે હાલનો દાવો વાદીઓ દ્વારા ભાગીદારી પેઢી વતી હકોનો દાવો કરીને સંસ્થિત કરવામાં આવ્યો છે. દાવામાં કરવામાં આવેલા કથનોના વાંચનથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે વાદીઓ ભાગીદારી દસ્તાવેજના આધારે સદર મિલકત પર પોતાનો હક હોવાનું જણાવે છે, જેના હેઠળ તેઓ તેમના પિતાના અવસાન પછી ભાગીદાર બન્યા હોવાનો દાવો કરે છે.

૭૨. સદર ભાગીદારી દસ્તાવેજની કલમ ૧૨ પર એ દલીલ કરવા માટે આધાર રાખવામાં આવ્યો છે કે, મૃતક ભાગીદારના કાયદેસરના વારસદારો તરીકે, વાદીઓ તેમના સ્થાને આવ્યા છે અને તે રીતે સદર મિલકતના સંબંધમાં ભાગીદારના હકો અને હિતો પ્રાપ્ત કર્યા છે.

૭૩. જો દાવામાં ભાગીદારી દસ્તાવેજ અને ભાગીદારી પેઢીના અસ્તિત્વને વિચારણામાંથી બાકાત રાખવામાં આવે, તો સદર મિલકતમાં વાદીઓનો કોઈ સ્વતંત્ર કે વ્યક્તિગત હક રહેશે નહીં. તેમનો સમગ્ર દાવો કથિત રીતે ભાગીદારી પેઢી અને ભાગીદારી દસ્તાવેજમાંથી ઉદ્‌ભવતા હકો પર આધારિત છે. આવી ભાગીદારી અથવા વાદીઓને સીધી રીતે માલિકી કે કબજાના હકો આપતા કોઈ કરારબદ્ધ સંબંધના અભાવે, સદર મિલકતમાં

તેમની તરફેણમાં કોઈ વ્યક્તિગત કે અલગ હક અસ્તિત્વમાં હોવાનું કહી શકાય નહીં.

૭૪. જ્યારે ભાગીદારી પેઢીનું પોતાનું જ અસ્તિત્વ સમાપ્ત થઈ ગયું હોય, ત્યારે કોઈ વ્યક્તિગત ભાગીદાર પેઢી સાથે કરવામાં આવેલા કરારના સંબંધમાં પોતાની વ્યક્તિગત તરફેણમાં વિશિષ્ટ પાલન માટેનો દાવો કરી શકે નહીં. આવા કરાર હેઠળના હકો અને જવાબદારીઓ એક સામૂહિક સંસ્થા તરીકે પેઢીમાં નિહિત હોય છે, અને એકવાર પેઢીનું વિસર્જન થઈ જાય પછી, તે હકોનો અમલ ભૂતપૂર્વ ભાગીદાર દ્વારા વ્યક્તિગત રીતે, ખાસ કરીને માત્ર પોતાના પૂરતો જ કરાવી શકાય નહીં. પેઢી સાથે કરવામાં આવેલા કરારના સંબંધમાં ભાગીદાર દ્વારા વ્યક્તિગત ક્ષમતામાં વિશિષ્ટ પાલન મેળવવાનો કોઈપણ પ્રયાસ અસ્વીકાર્ય છે.

૭૫. આ પૃષ્ઠભૂમિમાં, ભાગીદારી અધિનિયમની કલમ ૬૯ ને ધ્યાનમાં લેવી ઉચિત છે:

> "૬૯. બિન-નોંધણીની અસરો. —(૧) પેઢીમાં ભાગીદાર તરીકે દાવો માંડનાર કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા અથવા તેના વતી, પેઢી વિરુદ્ધ અથવા પેઢીમાં ભાગીદાર હોવાનું અથવા હોવાનું મનાતું હોય તેવી કોઈપણ વ્યક્તિ વિરુદ્ધ, કરારમાંથી ઉદ્ભવતા અથવા આ અધિનિયમ દ્વારા આપવામાં આવેલા હકનો અમલ કરાવવા માટે કોઈપણ અદાલતમાં દાવો માંડી શકાશે નહીં, સિવાય કે તે પેઢી નોંધાયેલી હોય અને દાવો કરનાર વ્યક્તિ પેઢીના રજિસ્ટરમાં ભાગીદાર તરીકે દર્શાવવામાં આવી હોય અથવા રહી હોય.

(૨) કોઈ ત્રાહિત પક્ષકાર વિરુદ્ધ કરારમાંથી ઉદ્ભવતા હકનો અમલ કરાવવા માટે પેઢી દ્વારા અથવા તેના વતી કોઈપણ અદાલતમાં દાવો માંડી શકાશે નહીં, સિવાય કે તે પેઢી નોંધાયેલી હોય અને દાવો કરનાર વ્યક્તિઓ પેઢીના રજિસ્ટરમાં ભાગીદારો તરીકે દર્શાવવામાં આવી હોય અથવા રહી હોય.

(૩) પેટા–કલમ (૧) અને (૨) ની જોગવાઈઓ કરારમાંથી ઉદ્ભવતા હકનો અમલ કરાવવા માટેના 'સેટ–ઓફ' (મજરે મેળવવા) ના દાવા અથવા અન્ય કાર્યવાહીને પણ લાગુ પડશે, પરંતુ તેનાથી નીચેની બાબતો પર અસર થશે નહીં—

(એ) પેઢીના વિસર્જન માટે અથવા વિસર્જન પામેલી પેઢીના હિસાબો માટે દાવો માંડવાના કોઈપણ હકનો અમલ, અથવા વિસર્જન પામેલી પેઢીની મિલકત મેળવવા (realise કરવા) માટેનો કોઈપણ હક કે સત્તા, અથવા

(બી) નાદાર ભાગીદારની મિલકત મેળવવા માટે પ્રેસિડેન્સી–ટાઉન્સ ઈન્સોલ્વન્સી એક્ટ, ૧૯૦૯ (૧૯૦૯ નો ૨) અથવા પ્રોવિન્શિયલ ઈન્સોલ્વન્સી એક્ટ, ૧૯૨૦ (૧૯૨૦ નો ૫) હેઠળ ઓફિશિયલ એસાઈની, રીસીવર અથવા અદાલતની સત્તાઓ. ..."

૭૬. હકીકત એ છે કે હાલનો દાવો કરારબદ્ધ જવાબદારીમાંથી ઉદ્ભવતા હકોના અમલીકરણ માટે સંસ્થિત કરવામાં આવ્યો છે અને તે પેઢીના ભાગીદારો તરીકેની ક્ષમતામાં દાવો કરનાર વ્યક્તિઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવ્યો છે. જોકે, ધ ઈન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટ, ૧૯૩૨ હેઠળ નિર્ધારિત કર્યા મુજબ, જ્યાં સુધી ભાગીદારી પેઢી વિધિવત રીતે નોંધાયેલી ન હોય અને

દાવો કરનાર વ્યક્તિઓ પેઢીના રજિસ્ટરમાં ભાગીદાર તરીકે દર્શાવવામાં ન આવી હોય, ત્યાં સુધી આવો દાવો ટકવાપાત્ર નથી. પ્રસ્તુત કેસમાં, સ્વીકૃત રીતે વાદીઓ પેઢીના રજિસ્ટરમાં ભાગીદારો તરીકે નોંધાયેલા નથી, અને પેઢી પોતે પણ બિન–નોંધાયેલ હોવાથી, કાયદાની દ્રષ્ટિએ આ દાવો સંસ્થિત કરી શકાય નહીં.

૭૭. તદુપરાંત, ધ ઈન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટ, ૧૯૩૨ની કલમ ૬૯ ની પેટા–કલમ (૨) ને ધ્યાનમાં લેતા, વાદીઓ સામાવાળા નં. ૨ થી ૮ વિરુદ્ધ કરારમાંથી ઉદ્ભવતા હકનો અમલ કરાવવા માંગે છે. જે પેઢીની અહીં વાત છે તે બિન–નોંધાયેલ હોવાથી, સદર જોગવાઈ હેઠળ આવું અમલીકરણ સ્પષ્ટપણે પ્રતિબંધિત છે. આથી, સમાન સંજોગોમાં અદાલતો દ્વારા સતત ઠરાવવામાં આવ્યું છે તે મુજબ, સદર દાવો કાયદા દ્વારા બાધિત છે.

૭૮. ૨૦૧૮ (૧૨) એસ.સી.સી. ૫૮૦ માં અહેવાલ થયેલ ફારુક વિ. સંધ્યા એન્ટ્રાપરના કેસમાં, ફકરા નં. ૫ અને ૬ માં નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવ્યું છે:

> "૫. પક્ષકારો વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલને સાંભળ્યા પછી, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે દાવાની અરજીને સંપૂર્ણ રીતે વાંચતા, તે ભાગીદારી દસ્તાવેજની કલમ ૨૫ (ડી) પર આધારિત છે જે વિશિષ્ટ રીતે જણાવે છે કે પેઢીનો કોઈપણ ભાગીદાર અન્ય ભાગીદારોની લેખિત સંમતિ વિના પેઢીની સ્થાવર મિલકત ટ્રાન્સફર કરવા માટે હકદાર રહેશે નહીં. ત્યારબાદ દાવામાં આગળ

જણાવવામાં આવ્યું છે કે દાવાવાળી શિડ્યુલ મિલકત પેઢીના ભંડોળમાંથી વિકાસ અને વેચાણના હેતુ માટે ખરીદવામાં આવી હતી. ફકરા ૧૧ માં, વાદીઓને જાણવા મળ્યું કે પ્રથમ પ્રતિવાદી દ્વારા વેચાણ દસ્તાવેજ કરવામાં આવ્યો છે. તેમાં વિશિષ્ટ રીતે જણાવવામાં આવ્યું છે કે વાદીઓએ ક્યારેય તે માટે સંમતિ આપી ન હતી અને પ્રથમ પ્રતિવાદી પાસે પેઢીની કોઈપણ સ્થાવર મિલકત વેચવાની કોઈ સત્તા નથી.

૬. દાવાની અરજીને સમગ્ર રીતે વાંચતા, એ બાબતે કોઈ શંકા રહેતી નથી કે આ દાવાનો આધાર ભાગીદારી અધિનિયમની કલમ ૬૯ અને તેની સાથે વંચાણે લેતા તારીખ ૨૯ ડિસેમ્બર, ૧૯૯૫ ના ભાગીદારી દસ્તાવેજની કલમ ૨૫ (ડી) છે. દાવાનો ફકરો ૧૮ આ બાબતને આગળ લઈ જતો નથી, કારણ કે તેમાં માત્ર એક જ વાક્ય છે જેના પર કદાચ આધાર રાખી શકાય, અને જેના પર હાઈકોર્ટે આધાર રાખ્યો હતો, તે એ છે કે વાદીઓ ભાગીદારી પેઢીથી સ્વતંત્ર રીતે પણ દાવો દાખલ કરવા હકદાર છે. દાવાનો આધાર ભાગીદારીની હકીકત હોવાનું જાણવા મળ્યા પછી અને ભાગીદારી દસ્તાવેજની કલમ ૨૫ (ડી) પર આધાર રાખ્યા પછી, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે ટ્રાયલ કોર્ટે યોગ્ય રીતે ઠરાવ્યું હતું કે આ કેસની હકીકતોમાં અધિનિયમની કલમ ૬૯ નો પ્રતિબંધ લાગુ પડે છે."

૭૯. હાલના કેસમાં, વાદીઓએ પોતાની વ્યક્તિગત ક્ષમતામાં આ દાવો સંસ્થિત કર્યો નથી, પરંતુ પેઢી 'તિરૂપતિ કોર્પોરેશન' ના ભાગીદારો તરીકેની ક્ષમતામાં તેમ કર્યું છે. આ સ્થિતિ દાવામાં કરવામાં આવેલા કથનો પરથી સ્પષ્ટ થાય છે, જે સ્પષ્ટપણે જણાવે છે કે સદર પેઢીના ભાગીદારો તરીકે વાદીઓ દ્વારા આ દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો છે. પરિણામે, મૂળ ભાગીદારોના મૃત્યુ પછી ભાગીદારી પેઢીનું વિસર્જન થયું

છે તે સ્વીકૃત હકીકતને ધ્યાનમાં લેતા, વાદીઓ કાયદાની દ્રષ્ટિએ હાલનો દાવો ચલાવી શકે નહીં.

૮૦. આ એટલા માટે પણ છે કારણ કે, જો વાદીઓ પેઢી દ્વારા હકનો દાવો ન કરતા હોય, તો તેમને દાવો માંડવાનો કોઈ હક પ્રાપ્ત થતો નથી.

૮૧. તદુપરાંત, માનનીય ગુજરાત હાઈકોર્ટ દ્વારા પાથિક ઉદયન ભટ્ટ વિ. શક્તિ ઈન્ફોટેક અને અન્ય, ૨૦૨૪ એસ.સી.સી. ઓનલાઈન ગુજ ૪૨૨૧ માં પ્રતિપાદિત કરવામાં આવેલો સિદ્ધાંત હાલના કેસમાં લાગુ પડે છે.

"૨૧. અરજદારના વિદ્વાન એડવોકેટની મદદથી, મેં વાદીઓ-પ્રતિંવાદીઓ દ્વારા દાખલ કરવામા આવેલા રેગ્યુલર સિવિલ સ્યુટ નં. ૬૦૦/૨૦૧૬ ના દાવાની અરજીનું અવલોકન કર્યું છે, જે આ પિટિશનના એનેક્ચર-બી પર છે, અને સમગ્ર દાવાની અરજીના માત્ર અવલોકન પરથી, મને દાવામાં ક્યાંય પણ એવું એક પણ કથન જોવા મળ્યું નથી કે પ્રતિવાદી નં. ૧ એ એક નોંધાયેલી પેઢી છે, અને આથી, મને અરજદારના વિદ્વાન એડવોકેટ દ્વારા કરવામાં આવેલી દલીલમાં તથ્ય જણાય છે કે પ્રતિવાદીઓ દ્વારા દાવામાં તેમની પેઢી નોંધાયેલી પેઢી હોવા અંગેના કોઈપણ દાવા (assertion) ના અભાવે, અને તેના સમર્થનમાં તેમના દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા કોઈપણ દસ્તાવેજી પુરાવાના અભાવે, પ્રતિવાદીઓ દ્વારા સંસ્થિત કરવામાં આવેલો દાવો ધ ઈન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટની કલમ ૬૯ ની જોગવાઈઓ હેઠળ બાધિત છે, અને જ્યારે ઓર્ડર ૭ ના રૂલ ૧૧(ડી) મુજબ દાવો કોઈપણ કાયદા

દ્વારા પ્રતિબંધિત હોય, ત્યારે તેને શરૂઆતમાં જ રદ કરવો જરૂરી છે.”

૮૨. તેથી પણ, દાવામાં એવા કોઈ કથનો નથી કે આ દાવો ભાગીદારી અધિનિયમ હેઠળ નોંધાયેલી પેઢી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવ્યો છે, આ કારણોસર પણ ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા દાવાની અરજી નકારી કાઢવી જોઈતી હતી.

૮૩. તેથી, ધ ઈન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટ, ૧૯૩૨ ની જોગવાઈઓ હેઠળ વિધિવત રીતે નોંધાયેલી પેઢી દ્વારા દાવો સંસ્થિત કરવામાં આવ્યો છે તેવા કોઈ કથનના અભાવે, સદર દાવો કાયદાની દ્રષ્ટિએ બિન–ટકવાપાત્ર ઠરે છે. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે માત્ર આ જ ગ્રાઉન્ડ પર દાવાની અરજી નકારી કાઢવી જોઈતી હતી, કારણ કે બિન–નોંધાયેલ પેઢી દ્વારા અથવા તેના વતી દાખલ કરાયેલા દાવાની ટકવાપાત્રતા વિરુદ્ધ ઈન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટની કલમ ૬૯ હેઠળનો વૈધાનિક પ્રતિબંધ સીધી રીતે લાગુ પડે છે.

કરારનું અંશતઃ પાલન અને આનુષંગિક દાદ બાબતે

૮૪. પ્રસ્તુત કેસમાં, વાદી દ્વારા માંગવામાં આવેલી મુખ્ય અને મૂળભૂત દાદ તારીખ ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના કરારના વિશિષ્ટ પાલન માટેની છે. દાવામાં રજૂ કર્યા મુજબ, સદર મિલકત પરના કબજાના રક્ષણ અંગેની દાદ માત્ર વિશિષ્ટ પાલનના દાવા માટે આકસ્મિક અથવા આનુષંગિક છે. એકવાર એવું ઠર્યા પછી કે વિશિષ્ટ પાલન માટેની પ્રાથમિક દાદ મર્યાદા દ્વારા

બાધિત છે, ત્યારે તે મુખ્ય દાવાની સફળતા પર નિર્ભર એવી કોઈપણ પરિણામી અથવા આનુષંગિક દાદ સ્વતંત્ર રીતે અસ્તિત્વમાં રહી શકે નહીં. કાયદો સુસ્થાપિત છે કે જ્યાં મુખ્ય દાદ બાધિત હોય, ત્યાં આનુષંગિક અથવા પરિણામી દાદ આપોઆપ નિષ્ફળ જાય છે.

૮૫. રેકોર્ડ પરથી વધુમાં એવું જણાય છે કે વાદી ટ્રાન્સફર ઓફ પ્રોપર્ટી એક્ટ, ૧૮૮૨ ની કલમ ૫૩-એ હેઠળ અંશતઃ પાલનના સિદ્ધાંતને આધિન સદર મિલકત પરના પોતાના કબજાનું રક્ષણ કરવા માંગે છે. વાદીનો કેસ એવો છે કે તારીખ ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના પૂરક કરારના અનુસંધાને તેને કબજો સોંપવામાં આવ્યો હતો, અને તેથી, તેનો સતત કબજો રક્ષણ મેળવવા પાત્ર છે. જોકે, ટ્રાન્સફર ઓફ પ્રોપર્ટી એક્ટની કલમ ૫૩-એ માલિકી અથવા કોઈ અમલવારી કરી શકાય તેવો હક પ્રદાન કરતી નથી; તે માત્ર એવા તબદીલદાર (transferee) ના કબજાનું રક્ષણ કરે છે જેણે કરારના અંશતઃ પાલનમાં કાર્ય કર્યું હોય.

૮૬. માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા કલમ ૫૩-એ ની મર્યાદા ન્યાયિક રીતે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવી છે, જેનો અર્થ એ છે કે આ જોગવાઈ માત્ર એક 'ઢાલ' (shield) તરીકે કાર્ય કરે છે અને 'તલવાર' (sword) તરીકે નહીં. તેનો ઉપયોગ કબજો છીનવી લેવા સામે બચાવ તરીકે કરી શકાય છે પરંતુ માલિકી પ્રસ્થાપિત કરવા માટે અથવા વિશિષ્ટ પાલન કે ટાઇટલની જાહેરાત જેવી હકારાત્મક દાદ મેળવવા માટે તેનો ઉપયોગ કરી શકાય

નહીં. તેથી, વાદી કોઈ કરારબદ્ધ હકના અમલીકરણ માટે અરજનું કારણ ઊભું કરવા કલમ ૫૩-એ પર આધાર રાખી શકે નહીં.

૮૭. આ એક સરળ કારણસર છે. જો વાદી વેચાણ કરારના આધારે કબજાના રક્ષણની દાદ માંગતા હોય, તો તેઓ ટ્રાન્સફર ઓફ પ્રોપર્ટી એક્ટ, ૧૮૮૨ ("ટીપી એક્ટ") ની કલમ ૫૩-એ ના અમલ દ્વારા લાભનો દાવો કરી રહ્યા છે. જોકે, ટીપી એક્ટની કલમ ૫૩-એ નો લાભ બિન-નોંધાયેલ વેચાણ કરાર ધરાવનારને મળવાપાત્ર નથી. જોકે એ સાચું છે કે દસ્તાવેજ ૨૦૦૧ પહેલા નિષ્પાદિત કરવામાં આવ્યો હોવાથી, કલમ ૧૭-એ મુજબ તેને નોંધણી કરાવવી જરૂરી નથી.

૮૮. ઉપરોક્ત પ્રસ્થાપિત સ્થિતિને ધ્યાનમાં લેતા, વાદીનો પોતાના દાવાને ટકાવી રાખવા અથવા કબજાનું રક્ષણ કરવા માટે ટ્રાન્સફર ઓફ પ્રોપર્ટી એક્ટની કલમ ૫૩-એ પરનો આધાર કાયદેસર રીતે અસમર્થિત છે. એકવાર વિશિષ્ટ પાલનનો પ્રાથમિક દાવો મર્યાદા દ્વારા બાધિત ઠર્યા પછી, કલમ ૫૩-એ હેઠળ કબજાના રક્ષણ માટેની આનુષંગિક દલીલ પણ નિષ્ફળ જવી જોઈએ.

૮૯. જોકે, વાદીઓએ ટ્રાન્સફર ઓફ પ્રોપર્ટી એક્ટની કલમ ૫૪ ની કડક જોગવાઈઓમાંથી બહાર આવવાનો પ્રયાસ એવું કહીને કર્યો છે કે સદર મિલકતના કબજાના રક્ષણ અંગેની અન્ય દાદ પણ માંગેલી છે. જોકે, જ્યારે વેચાણ દસ્તાવેજની જાહેરાત અને તે રદ કરવાની મુખ્ય દાદ જ

ટકવાપાત્ર નથી, ત્યારે એવું કહી શકાય નહીં કે વાદી પાસે અન્ય દાદ એટલે કે મનાઈ હુકમ મેળવવા માટે અરજનું કોઈ કારણ હતું.

૯૦. એ નોંધવું પ્રસ્તુત છે કે જ્યારે અરજનું કારણ પ્રગટ ન થવા અને અસ્તિત્વમાં ન હોવાને કારણે વિશિષ્ટ પાલનની મુખ્ય દાદ વાદીને ઉપલબ્ધ નથી, ત્યારે તે જ આધારે મનાઈ હુકમની પરિણામી દાદ પણ વાદીને ઉપલબ્ધ હોવાનું કહી શકાય નહીં. તેથી, જ્યારે મનાઈ હુકમની દાદ એ સ્વતંત્ર દાદ નથી, ત્યારે દાવાની અરજી નકારી કાઢવાનો પ્રશ્ન જ ઉપસ્થિત થાય છે, કારણ કે પ્રસ્તુત કેસમાં મુખ્ય દાદ પોતે જ ટકવાપાત્ર નથી.

૯૧. માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે પઢિયાર પ્રહલાદજી ચેનાજી (મૃતક) તેમના વારસદારો મારફતે વિ. મણીબેન જગમાલભાઈ (મૃતક) તેમના વારસદારો મારફતે અને અન્ય, MANU/SC/0272/2022 ના કેસમાં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે:

> ૧૧. હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા આક્ષેપિત ચુકાદા અને હુકમ પરથી એવું જણાય છે કે, હાઈકોર્ટે 'મુખ્ય દાદ' (substantive relief) અને 'પરિણામી દાદ' (consequential relief) વચ્ચેના તફાવતને યોગ્ય રીતે સમજ્યો નથી. હાઈકોર્ટે એવું અવલોકન કર્યું છે કે પ્રસ્તુત કેસમાં કાયમી મનાઈ હુકમની દાદને મુખ્ય દાદ કહી શકાય, જે સ્પષ્ટપણે એક ભૂલભરેલું મંતવ્ય છે. એ નોંધવું જરૂરી છે કે દાવામાં વાદી દ્વારા માંગવામાં આવેલી મુખ્ય દાદ વેચાણ દસ્તાવેજ રદ કરવાની અને જાહેરાત મેળવવાની હતી, અને પ્રતિવાદી નં. ૧ ને તેના કબજામાં દખલ કરતા રોકવા માટેની

કાયમી મનાઈ હુકમની વિનંતીને પરિણામી દાદ કહી શકાય. તેથી, મિલકતનું ટાઇટલ એ કબજાની દાદનો આધાર હતો. જો તેમ હોય, તો પ્રસ્તુત કેસમાં, કાયમી મનાઈ હુકમની દાદને પરિણામી દાદ કહી શકાય, નહીં કે હાઈકોર્ટે અવલોકન કર્યું અને ઠરાવ્યું તે મુજબ મુખ્ય દાદ. તેથી, એકવાર વાદી વેચાણ દસ્તાવેજ રદ કરવાની કોઈ મુખ્ય દાદ મેળવવામાં નિષ્ફળ જાય અને કોઈ જાહેરનામાની દાદ મેળવવામાં નિષ્ફળ જાય, અને જેમ ઉપર અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે તેમ, મનાઈ હુકમની દાદને પરિણામી દાદ કહી શકાય. તેથી, કાયમી મનાઈ હુકમની માંગણી નિષ્ફળ જવી જોઈએ. પ્રસ્તુત કેસમાં વાદીને દાવાવાળી જમીનના કાયદેસરના કબજામાં કહી શકાય નહીં, એટલે કે, વાદીનો કબજો "કાયદેસર અથવા કાયદા દ્વારા અધિકૃત નથી", તેથી વાદી કોઈપણ કાયમી મનાઈ હુકમ માટે હકદાર રહેશે નહીં.

૧૧.૧ મનાઈ હુકમ એ એક પરિણામી દાદ છે અને પરિણામી મનાઈ હુકમની દાદ સાથેના જાહેરાતના દાવામાં, તે માત્ર જાહેરાત માટેનો દાવો નથી, પરંતુ તે વધુ દાદ (further relief) સાથેનો જાહેરાતનો દાવો છે. કોઈ ચોક્કસ કેસમાં જાહેરાતના પરિણામ સ્વરૂપે માંગવામાં આવેલી વધુ દાદ પર્યાપ્ત છે કે કેમ, તે હંમેશા દરેક કેસની હકીકતો અને સંજોગો પર આધારિત હોય છે. જ્યાં એકવાર દાવો ટકવાપાત્ર ન હોવાનું ઠરાવવામાં આવે, ત્યાં મનાઈ હુકમની કોઈ દાદ આપી શકાય નહીં. મનાઈ હુકમ મિલકતના સાચા માલિક વિરુદ્ધ પણ આપી શકાય છે, પરંતુ માત્ર ત્યારે જ જ્યારે દાદ માંગનાર વ્યક્તિ મિલકતના કાયદેસરના કબજા અને ભોગવટામાં હોય અને કાયદેસર રીતે કબજો ધરાવવા માટે હકદાર હોય, જેથી તેને કાયદાની યોગ્ય પ્રક્રિયા સિવાય બેદખલ કરી શકાય નહીં.

૯૨. તેથી, એ સ્પષ્ટ છે કે વાદીએ મનાઈ હુકમની દાદ માત્ર એક પરિણામી દાદ (consequential relief) તરીકે માંગી છે, જે એકવાર વેચાણ દસ્તાવેજ રદ કરવાની મુખ્ય દાદ બિન–ટકવાપાત્ર ઠર્યા પછી અસ્તિત્વમાં રહી શકે નહીં. તેથી, જ્યારે વેચાણ દસ્તાવેજ રદ કરવાની મુખ્ય દાદ મેળવવા માટે અરજનું કોઈ કારણ જ ન હોય, ત્યારે સદર દાવાને ટ્રાયલ (કેસ ચલાવવા) માટે મોકલવાનો કોઈ પ્રશ્ન જ ઉપસ્થિત થતો નથી.

૫. વાદી દ્વારા ટાંકવામાં આવેલા ચુકાદાઓ

૯૩. વાદીઓએ નીચેના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે: (i) કમિશનર ઓફ ઈન્કમ ટેક્સ, એમ.પી., નાગપુર અને ભાંડા વિ. શેઠ ગોવિંદરામ શુગરમિલ્સ, (૧૯૬૫) ૫૭ આઈ.ટી.આર. ૫૧૦, (ii) મોહમ્મદ લિયાકુદ્દીન અને અન્ય વિ. કમલાદેવી મિશ્રા, (૨૦૧૦) ૨ એસ.સી.સી. ૪૦૭, (iii) બારડોલી શ્રીરંગ એક્ઝિબિટર્સ પ્રાઈવેટ લિમિટેડ વિ. મહેશભાઈ બાબુભાઈ હીરાપરા, ૨૦૨૧ એસ.સી.સી. ઓનલાઈન ગુજ ૩૨૮૫, (iv) શિવ ડેવલપર્સ તેના ભાગીદાર સુનીભાઈ સોમાભાઈ અજમેરી મારફતે વિ. અક્ષય ડેવલપર્સ અને અન્ય, સિવિલ અપીલ નં. ૭૮૫ / ૨૦૨૨, (v) દલીબેન વાલજીભાઈ અને અન્ય વિ. પ્રજાપતિ કોડરભાઈ કચરાભાઈ અને અન્ય, ૨૦૨૪ આઈએનએસસી ૧૦૪૯, (vi) પી. કુમારકુરુબરન વિ. પી. નારાયણન અને અન્ય, સિવિલ અપીલ નં. ૫૬૨૨ / ૨૦૨૫ (૨૦૨૫ આઈએનએસસી ૫૯૮), (vii) વિનોદ ઈન્ફ્રા ડેવલપર્સ લિમિટેડ વિ. મહાવીર લુનિયા અને અન્ય,

સિવિલ અપીલ નં. ૭૦૧૯ / ૨૦૨૫ (૨૦૨૫ આઈએનએસસી ૭૭૨), જેમાં પણ એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે જ્યારે બે હયાત ભાગીદારો હોય અને એક ભાગીદારના મૃત્યુ પર, ભાગીદારીનો અંત આવશે.

૯૪. વાદીના વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટે ૨૦૨૧ એસ.સી.સી. ઓનલાઇન ગુજ ૩૨૮૫ માં અહેવાલ થયેલ બારડોલી શ્રીરંગ એક્ઝિબિટર્સ પ્રાઈવેટ લિમિટેડ વિ. મહેશભાઈ બાબુભાઈ હીરાપરાના કેસના ચુકાદા પર પણ આધાર રાખ્યો છે, જેમાં માનનીય અદાલતે ઠરાવ્યું હતું કે જ્યારે વાદી દ્વારા એવો વિશિષ્ટ કેસ રજૂ કરવામાં આવ્યો હોય કે તેને આક્ષેપિત દસ્તાવેજો વિશે અગાઉના દાવામાં રજૂ કરવામાં આવેલા લેખિત જવાબ (Written Statement) પછી જ જાણ થઈ હતી, ત્યારે ભલે તે કથન અંતે સાબિત થાય કે ન થાય, પરંતુ મર્યાદાનો મુદ્દો શરૂઆતમાં જ વાદી વિરુદ્ધ દબાવી શકાય નહીં.

૯૫. જોકે, પ્રસ્તુત કેસમાં, વાદીઓ વિસર્જન પામેલી પેઢી તિરૂપતિ કોર્પોરેશનના કથિત ભાગીદારો તરીકે હકોનો દાવો કરી રહ્યા છે અને તારીખ ૧૫.૧૨.૧૯૮૩ અને ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના કરારોના આધારે ટાઇટલ અને કબજો મેળવવા માંગે છે. આ એક સ્વીકૃત સ્થિતિ છે કે તિરૂપતિ કોર્પોરેશનના મૂળ ભાગીદારોએ તે જ કરારો હેઠળ પોતાના કથિત હકો અગાઉ રજૂ કર્યા હતા, અને તે સમયે પણ તેઓએ વિશિષ્ટ પાલન માટેની દાદ માંગી ન હતી. ભાગીદારી પેઢી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલો સિવિલ સ્યુટ નં. ૧૪૩૫/૨૦૦૩ માત્ર મનાઈ હુકમ માટે હતો, અને તેમાં

વિશિષ્ટ પાલન માટેની કોઈ દાદ માંગવામાં આવી ન હતી. આ સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે મૂળ ભાગીદારો કરારોના અમલીકરણ તેમજ મૂળ માલિક, સામાવાળા નં. ૪ ના વર્તનથી સંપૂર્ણપણે વાકેફ હતા, જેઓ બંનેમાંથી એક પણ કરારમાં સહી કરનાર ન હતા અને તિરૂપતિ કોર્પોરેશનની તરફેણમાં વેચાણ દસ્તાવેજ કરી આપવા માટે ક્યારેય સંમત થયા ન હતા.

૯૬. વાદીના વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટે જેના પર આધાર રાખ્યો છે તે શિવ ડેવલપર્સ તેના ભાગીદાર સુનીલભાઈ સોમાભાઈ અજમેરી મારફતે વિ. અક્ષય ડેવલપર્સ અને અન્યના કેસનો ચુકાદો પ્રસ્તુત કેસની હકીકતોને લાગુ પડશે નહીં. વાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલો દાવો કરારમાંથી ઉદ્ભવતા હકોના અમલીકરણ માટે છે અને તે છેતરપિંડી અથવા ખોટી રજૂઆતના કોઈ આક્ષેપ પર આધારિત નથી. શિવ ડેવલપર્સ (ઉપર મુજબ) માં, અદાલત એવી પરિસ્થિતિંનો ન્યાય કરી રહી હતી જ્યા દાવો છેતરપિંડી, છૂપાવવા અને કપટના આક્ષેપો પર આધારિત હતો, જે હાલની બાબતમાં સ્થિતિ નથી. વાદીનો દાવો સંપૂર્ણપણે કરારબદ્ધ છે અને તેથી, સદર નિર્ણય વાદીને મદદરૂપ થતો નથી.

૯૭. દલીબેન વાલજીભાઈ અને અન્ય વિ. પ્રજાપતિ કોડરભાઈ કચરાભાઈ અને અન્યના કેસમાં જેના પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે તે ચુકાદો પણ લાગુ પડતો નથી. તે કેસમાં, વાદીએ વિશિષ્ટ રીતે દલીલ કરી હતી કે તેને આક્ષેપિત વેચાણ દસ્તાવેજ વિશે માત્ર વર્ષ ૨૦૦૪ માં જ જાણ થઈ હતી, અને તેનો કેસ એવો હતો કે દસ્તાવેજમાં બનાવટી સહીઓ અને અંગૂઠાના

નિશાન હતા. ત્યાંનો મુદ્દો મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૧૭ હેઠળ છેતરપિંડી સંકળાયેલી હોય તેવા કિસ્સાઓમાં મર્યાદાની ગણતરી સાથે સંબંધિત હતો. જોકે, પ્રસ્તુત કેસમાં, તિરૂપતિ કોર્પોરેશનના તત્કાલીન ભાગીદારો તારીખ ૧૫.૧૨.૧૯૮૩ અને ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના કરારોથી સંપૂર્ણપણે વાકેફ હતા અને તેઓએ મનાઈ હુકમ માટે સિવિલ સ્યુટ નં. ૧૪૩૫/૨૦૦૩ પણ દાખલ કર્યો હતો, જે પાછળથી પાછો ખેંચી લેવામાં આવ્યો હતો. તેથી, તે જ ભાગીદારો દ્વારા હકનો દાવો કરનાર વાદીઓ જાણકારીના અભાવનો દાવો કરી શકે નહીં. દાવો માંડવાનો હક ઘણો વહેલો ઉદ્ભવ્યો હતો, અને ૨૦૨૦ માં દાખલ કરવામાં આવેલો દાવો સ્પષ્ટપણે મર્યાદા દ્વારા બાધિત છે.

૯૮. પી. કુમારકુરુબરન વિ. પી. નારાયણન અને અન્ય પર રાખવામાં આવેલો આધાર પણ અસ્થાને છે. સદર કેસ છેતરપિંડીથી નિષ્પાદિત કરવામાં આવી હોવાના આક્ષેપવાળી જનરલ પાવર ઓફ એટર્નીના પડકારને સંબંધિત હતો. તે હકીકતલક્ષી પૃષ્ઠભૂમિમાં અદાલતે મર્યાદાની તપાસ કરી હતી. પ્રસ્તુત કેસમાં, મૂળ માલિક, સામાવાળા નં. ૪ એ ૧૯૮૩ માં સામાવાળા નં. ૩ અને ભાગીદારી પેઢી વચ્ચે થયેલા કરારોમાં સહી કરનાર ન હતા. તત્કાલીન ભાગીદારોએ સામાવાળા નં. ૪ ના ઇનકારથી વાકેફ હોવા છતાં તે કરારોના વિશિષ્ટ પાલનની ક્યારેય માંગ કરી ન હતી. રેકોર્ડ દર્શાવે છે કે ભાગીદારોને આવા ઇનકારની જાણકારી ઓછામાં ઓછી વર્ષ ૨૦૦૩ થી હતી. તેથી, સદર ચુકાદો વાદીઓને મદદ કરતો નથી.

૯૯. વિનોદ ઇન્ફ્રા ડેવલપર્સ લિમિટેડ વિ. મહાવીર લુનિયા અને અન્ય પર રાખવામાં આવેલા આધારના સંબંધમાં, જ્યાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું હતું કે દાવાની અરજી માત્ર ત્યારે જ નકારી શકાય જો તે દેખીતી રીતે રંજક (vexatious) હોય અથવા અરજનું કોઈ કારણ પ્રગટ ન કરતી હોય, આ સિદ્ધાંત વાદીઓને મદદ કરતો નથી. પ્રસ્તુત કેસમાં, અરજના બે અલગ કારણો છે: એક ૧૯૮૩ ના કરારના વિશિષ્ટ પાલન માટે, અને બીજું ૨૦૦૩ અને ૨૦૦૮ માં નિષ્પાદિત થયેલા વેચાણ દસ્તાવેજોને પડકારવા માટે. અરજના બંને કારણો મર્યાદા દ્વારા બાધિત છે. ૨૦૦૩ અને ૨૦૦૮ ના નોંધાયેલા વેચાણ દસ્તાવેજો જાહેર દસ્તાવેજો છે, અને વાદીઓને તેના નિષ્પાદનનું કલ્પિત જ્ઞાન (deemed knowledge) હોવાનું માનવામાં આવે છે. ૧૪.૧૧.૨૦૦૮ ના રોજનો વેચાણ દસ્તાવેજ સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ દ્વારા તિરૂપતિ કોર્પોરેશનના ભાગીદારો તરીકેની તેમની ક્ષમતામાં નિષ્પાદિત કરવામાં આવ્યો હતો, જે વાદીઓ માટે 'કન્સ્ટ્રક્ટિવ નોટિસ' (રચનાત્મક સૂચના) ગણાય છે. તેવી જ રીતે, ૧૯૮૩ માં સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા સામાવાળા નં. ૫ ની તરફેણમાં કરવામાં આવેલ વેચાણ દસ્તાવેજ પણ નોંધાયેલ દસ્તાવેજ હતો, જે કાયદા હેઠળ કલ્પિત જ્ઞાન ઊભું કરે છે. તેથી, વાદીઓ અજ્ઞાનતા અથવા અરજના નવા કારણનો દાવો કરી શકે નહીં. સદર દાવો મર્યાદા અધિનિયમના અનુચ્છેદ ૫૯ હેઠળ સ્પષ્ટપણે મર્યાદા દ્વારા બાધિત છે અને દાવો માંડવાનો કોઈ હાલનો હક પ્રગટ કરતો નથી.

૬. નિષ્કર્ષ

૧૦૦. દાવામાં કરવામાં આવેલા પ્લીડિંગ્સ, રજૂ કરેલા દસ્તાવેજો અને માંગવામાં આવેલી દાદ પર કાળજીપૂર્વક વિચારણા કર્યા પછી, આ અદાલતને જણાય છે કે સદર દાવો પાયાની કાનૂની નબળાઈઓથી પીડાય છે અને અરજનું કોઈ વાસ્તવિક કારણ પ્રગટ કરતો નથી. તેના માટેના સારાંશરૂપી કારણો નીચે મુજબ દર્શાવી શકાય છે:

૧૦૧. પ્રથમતઃ, સદર દાવો તારીખ ૧૫.૧૨.૧૯૮૩ અને ૧૯.૧૨.૧૯૮૩ ના કરારો પર આધારિત છે, જે વાદીઓ સાથે તેમની વ્યક્તિગત ક્ષમતામાં નહીં પરંતુ ભાગીદારી પેઢી તિરૂપતિ કોર્પોરેશન સાથે કરવામાં આવ્યા હતા. તેમ છતાં, વાદીઓએ તે કરારોના વિશિષ્ટ પાલનની માંગણી પોતાની વ્યક્તિગત તરફેણમાં કરી છે. આવું પ્લીડિંગ આંતરિક અસંગતતા પ્રતિબિંબિત કરે છે. વાદીઓ પેઢી સાથે કરવામાં આવેલા કરારો હેઠળ હકોનો દાવો કરી શકે નહીં અને સાથે સાથે પોતાના નામે દાવો માંડી શકે નહીં. આ વર્તન સ્પષ્ટપણે 'એપ્રોબેશન અને રિપ્રોબેશન' (એકસાથે હા અને ના કહેવી) સમાન છે, જ્યાં તેઓ જ્યારે અનુકૂળ હોય ત્યારે પેઢી પર આધાર રાખવા માંગે છે અને ઈન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટ, ૧૯૩૨ ની કલમ ૬૯ હેઠળના વૈધાનિક પ્રતિબંધથી બચવા માટે તેના અસ્તિત્વનો અસ્વીકાર કરે છે. આવા પરસ્પર વિરોધી બચાવો એકસાથે ટકી શકે નહીં અને તે અરજના કારણને સંપૂર્ણપણે આભાસી બનાવે છે.

૧૦૨. દ્વિતીયતઃ, ઇન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટ, ૧૯૩૨ ની કલમ ૪૨(સી) મુજબ તેના બે ભાગીદારોના મૃત્યુ પર ભાગીદારી પેઢી તિરૂપતિ કોર્પોરેશનનું વિસર્જન થયું હતું. એકવાર પેઢીનું વિસર્જન થઈ ગયા પછી, તત્કાલીન ભાગીદારો વચ્ચે કોઈ કાનૂની સંબંધ બાકી રહેતો નથી, કે પેઢીના નામે કોઈ હકો અથવા જવાબદારીઓનો અમલ કરી શકાતો નથી. મૃતક ભાગીદારો દ્વારા હકનો દાવો કરનાર વાદીઓ, અસ્તિત્વ ન ધરાવતી સંસ્થા વતી દાવો ચલાવી શકે નહીં અથવા તેના નામે કરવામાં આવેલા કરારોમાંથી ઉદ્ભવતી વ્યક્તિગત દાદ માંગી શકે નહીં.

૧૦૩. તૃતીયતઃ, જો કરારો વિધિવત રીતે નિષ્પાદિત થયા હોય તેમ માની લેવામાં આવે તો પણ, મર્યાદા અધિનિયમના અનુચ્છેદ ૫૪ હેઠળ આ દાવો મર્યાદા દ્વારા અત્યંત બાધિત છે. વિશિષ્ટ પાલન મેળવવાનો હક ૧૯૮૩ માં જ્યારે કરારો કરવામાં આવ્યા ત્યારે ઉદ્ભવ્યો હતો, અને મોડામાં મોડું ૨૦૦૩ માં જ્યારે તત્કાલીન ભાગીદારોએ આવી દાદ માંગ્યા વિના સિવિલ સ્યુટ નં. ૧૪૩૫/૨૦૦૩ દાખલ કર્યો હતો. ત્યારબાદ ૨૦૦૩ અને ૨૦૦૮ માં કરવામાં આવેલા વેચાણ દસ્તાવેજો નોંધાયેલા જાહેર દસ્તાવેજો છે, અને વાદીઓને તેના નિષ્પાદનની રચનાત્મક સૂચના (constructive notice) હોવાનું માનવામાં આવે છે. આથી, જાણકારીનો અભાવ અથવા તાજેતરમાં થયેલી શોધનો બચાવ ટકવાપાત્ર નથી.

૧૦૪. ચતુર્થતઃ, ઈન્ડિયન પાર્ટનરશીપ એક્ટ, ૧૯૩૨ ની કલમ ૬૯(૧) અને (૨) હેઠળ આ દાવો સ્પષ્ટપણે પ્રતિબંધિત છે, કારણ કે ભાગીદારી પેઢી બિન–નોંધાયેલ હતી અને વાદીઓ પેઢીના રજિસ્ટરમાં ભાગીદાર તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યા નથી. આ વૈધાનિક પ્રતિબંધ સંપૂર્ણ છે અને દાવાની ટકવાપાત્રતાના મૂળ સુધી જાય છે.

૧૦૫. પંચમતઃ, રજૂ કરવામાં આવેલું અરજનું કારણ કૃત્રિમ અને આભાસી છે. વાદીઓએ અસ્પષ્ટ કથનો દ્વારા જૂના અને નષ્ટ થયેલા હકોને (તે પણ વિસર્જન પામેલી પેઢીના) પુનર્જીવિત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. તેથી, આ દાવો આભાસી અરજના કારણનું સ્પષ્ટ ઉદાહરણ છે. આવા દાવાને આગળ વધવા દેવો એ ન્યાયિક પ્રક્રિયાના દુરુપયોગને પરવાનગી આપવા સમાન ગણાશે.

૧૦૬. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં લેતા, આ અદાલતને જણાય છે કે દાવાની અરજી ગુણદોષ વગરની છે અને કાયદેસર રીતે અમલ કરી શકાય તેવો કોઈ હક પ્રગટ કરતી નથી. આ દાવો મર્યાદા દ્વારા અને પાર્ટનરશીપ એક્ટ, ૧૯૩૨ ની કલમ ૬૯ ની જોગવાઈઓ એમ બંને દ્વારા બાધિત છે. અરજનું કારણ આભાસી અને અસંગત હોવાથી, દાવાની અરજી કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજરના ઓર્ડર ૭ રૂલ ૧૧(એ) અને (ડી) હેઠળ શરૂઆતમાં જ નકારી કાઢવાને પાત્ર છે.

૧૦૭. તે મુજબ, આ સિવિલ રિવિઝન એપ્લિકેશન મંજૂર કરવામાં આવે છે. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આંક ૮૦ હેઠળ પસાર કરવામાં આવેલ

આક્ષેપિત હુકમ રદ બાતલ કરવામાં આવે છે. ઓર્ડર ૭ રૂલ ૧૧ હેઠળની અરજી મંજૂર કરવામાં આવે છે, અને સિવિલ સ્યુટ નં. ૨૨૦ / ૨૦૨૦ ની દાવાની અરજી નકારી કાઢવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ નથી.

(ન્યાયમૂર્તિ સંજીવ જે. ઠાકર)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

==

<u>અસ્વીકરણ</u>: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઇ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER</u>: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.